

ANT

Falakaya
yatırılan
Singer
işçileri
konuşuyor

Haftalık Dergi • 21 Ocak 1969 • Sayı: 108 • 125 Kuruş

HAYIR İNÖNÜ!

TÜRKİYE NATO'DA KALAMAZ

HAFTANIN
NOTLARI

Ortadoğu plânı

■ İsrail'in 5 Haziran 1967 tarihinde Arap topraklarını işgal etmesiyle başlayan fiili durumun yarattığı Ortadoğu Krizi, ANT'nin geçen sayısında etrafıca belirtildiği gibi, çözülmesi gereken uluslararası bir sorun olmak niteliğini muhafaza etmektedir. Sovyetler Birliği, Ortadoğu sorununa bir çözüm yolu getirmek amacıyla hazırladığı planı, Ankara Büyükelçisi Smirnov aracılığıyla Başbakan Demirel'e vermiştir. Beş maddeyi kapsayan Sovyet planı, İsrail'in işgal ettiği topraklardan geri çekilmesi, Ortadoğu'da Birleşmiş Milletler Barış Gücü adıyla askeri birlikler bulundurulması, Arap ülkelerinin savaş durumuna son verdiklerini açıklamaları gibi bir çok yeni teklifler getirmektedir. 20 Ocak tarihine kadar Sovyetler'in cevap istediği bu planla ilgili olarak Ankara'da yoğun diplomatik temaslar yapılmaktadır. Dışişleri Bakanlığı'nın bir yetkilisi, «Ortadoğu sorununun çözüm yeri Ankara değildir» şeklinde konuşmuştur. İnönü ise Demirel ile yaptığı bir görüşmeden sonra «Biz bu işe bulaşmayalım» diyerek devkusu politikasını benimsemiştir.

Bütçe açığı

■ 1968 bütçesinin 4 milyar lirayı geçen açığını kapatmak üzere hazırlanan ve 500 milyon liralık istikraz tahvili çıkartılmasını öngören kanun tasarısı Millet Meclisi'nde görüşülmeğe başlanmıştır. Millet Meclisi'nde genel mali durum konusunda yapılan görüşmelerden, milletvekilleri, mesli sevkeden ve bütçeye dahil edilmesi gereken ödenek miktarının 1 milyar 250 milyon lirayı bulduğunu belirterek açıkların gittükçe büyüdüğünü, bunun sonucunun korkunç olacağını söylemişlerdir. Maliye Bakanı Bilgehan ise, milletvekillerinin ödenek artırıcı teklifler getirdiklerini, hazine durumunu böyle göstermenin vatanseverlik olmadığını ileri sürmüştür. Ekrem Alican ise, bütçe açıklarının istikraz ile dahi kapatılamayacağını belirterek «Biz de mi sokaklara dökülüp bu gerçekleri orada dile getirelim?» diye sormuştur.

Rodezya sorunu

■ İngiltere Uluslar Topluluğu'nun başbakanları Londra'da Rodezya sorununu görüşmek üzere toplanmışlardır. Commonwealth'e dahil Asya ve Afrika ülkelerinin büyük çoğunluğu tarafından desteklenen Zambia Devlet Başkanı Kaunda, zenci çoğunluğunu temsil edecek bir hükümeti işbaşına geçirmek için kuvvete başvurulması yolundaki teklifini bir kez daha tekrarlamıştır. İngiltere Başbakanı Wilson ise, kuvvet kullanılması görüşünü kesinlikle reddetmektedir. Bu toplantının da başarısızlıkla sonuçlanması, İngiltere'nin, başta sözümona sosyalist bir iktidar bulunmasına rağmen, ırk ayrımından yana emperyalist politikada bütünü vazgeçmek niyetinde olmadığını bir kere daha ortaya koymuştur.

Özel okullar

■ Senato'da özel yüksek okullarla ilgili komisyon raporu üzerinde yapılan görüşmelerde AP şiddetle eleştirilmiş, muhalif senatörler «Bir takım adamların gayrimeşru yollardan milyonlar kazanmasına fırsat hazırlayan AP iktidarının eğitim konusunda da aynı şeyi yapması kadar tabii bir şey olamaz» demişler, lise muadili diploması olmayanların dahi özel yüksek okullara kabul edildiklerini belirtmişlerdir. Tabii Senatör Özgünes de, «Şu rezaletleri görüp bilip de trajik bir havaya girmek için insanın profesyonel komedyen olması gerekir» demiştir.

Üniversitelilere dava

■ İstanbul'daki «işgal» ve «boykot» hareketlerine adı karışan 175 öğrenci hakkında dava açılmıştır. İstanbul 1. ve 3. Asliye ceza mahkemelerindeki davalardan sanık öğrenciler için istenen ceza beş yıla kadar haptir. Bu öğrencilerden 114'ü Yüksek Denizcilik Okulu öğrencisidir. Son üniversite olaylarında ektörülük binasını bastıkları ileri sürülen ve halen 6'sı tutuklu bulunan 17 öğrenci de «e-bir ve şiddet kullanarak görevden alarak» suçu işledikleri iddiasıyla 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılanacaklardır. Bir yandan yetkililer işgal sonunda meydana çıkan öğrenci isteklerinin haklılığını kabul ederek üniversitede reform yapmak vadedinde bulunurken öte yandan aynı yetkililerin emrindeki savcılar bu hakkı istekleri dile getiren öğrencileri mahkemelerde süründürmesi, AP iktidarının nasıl iki yüzlü bir politika izlediğini ortaya koymaktadır.

Şiar Yalçın'a baskı

■ Nazım Hikmet'in şiirlerini yayınladığı için tutuklanan Nezihe Meriç'e telgraf çeken Koyuthisar Savcısı Şiar Yalçın hakkında, Adalet Bakanlığı'nın emriyle soruşturma açılmıştır. Yalçın, Nezihe Meriç'e çektiği telgrafta «En büyük şairimizin eserlerini neşrettığınız için tutuklanmış olmanıza hem üzülüm, hem kızdım. Fakat yılmayacağım ve tam bir fikir ve yayın ortamının yaratılması için mücadelede elbirliğiyle devam edeceğiz» demektedir. Soruşturmayı yürüten Şebinkarahisar Savcısı'na verdiği cevapta Şiar Yalçın, bir kişiye telgraf çekmenin kişi ve haberleşme hürriyetinin kullanılmasından ibaret olduğunu belirterek telgraf çekmenin hangi kanun maddesine göre suç sayıldığını sormuştur. Yalçın, kendisinin değil, telgrafta muhatapına vermeyerek anayasasının tanıdığı haberleşme hürriyetini çiğneyen kişilerin sorumlu tutulması gerektiğini de belirtmiştir.

A.A.'da lokavt

■ Özel sektör şakşakçısı Dünya Gazetesi'nde işçi haklarının tanınmaması üzerine girişilen grev sona erdikten sonra şimdi de devletin resmi ajansı olan Anadolu Ajansı'nın İstanbul gubesinde, çalışanların zam istekleri karşılanmadığı için greve gidilmiştir. Anadolu Ajansı ile toplu sözleşme görüşmelerini yürüten Türkiye Gazeteciler Sendikası, yine devletin resmi istatistiklerine dayanarak ajansta çalışanların ücretlerine zam yapılması gerektiğini bildirmiş, A. A. yöneticileri, sırtlarını dayadıkları AP iktidarından cesaret alarak işçilerin grevine karşılık lokavta gitmiştir.

İran'da terör

■ Tahran'da devletin iç güvenliğine kasıt ve yıkıcı faaliyetlerde bulunmak suçundan yargılanan 14 aydın, 3 ile 15 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırılmışlardır. Grubun başı sayılan 29 yaşındaki Bican Cazani 15 yıl hapse mahkûm edilmiştir. Sanıklardan 1949'da kanun dışı ilan edilen Tudeh Partisi ile ilgili oldukları sanılan bazıları, İran'da kışkırtıcı bir komünist grup kurmaya teşebbüs etmekle suçlandırılmışlardır. Suç delili olarak da sanıkların evlerinde ele geçirilen Camus ve Sartre'in kitapları gösterilmiştir. İran'daki terör üzerine İstanbul'daki İranlı öğrenciler bir bildiri yayınlarak «Bütün bunlara rağmen her gün daha fazla bilinçlenen İran halkının Amerika'yı ve onun uşaklarını ülkeden ergeç kovacağına ve İran'ın bağımsız ve özgür bir ülke olacağına inanıyoruz. Zaffer, ulusal kurtuluş için bağımsızlık kavgası veren tüm halklarındır» demişlerdir. (İran'daki terör ve Şah'ın gizli polis teşkilatı SAVAK'ın insanlık dışı eylemleriyle ilgili bir yazı bu hafta ANT'nin 12. sayfasındadır.)

Keban'da tasfiye

■ Keban barajındaki işçilerin giriştikleri grev hareketinin Yargıtay tarafından kanunsuz sayılması üzerine baraj inşaatını yürüten Fransız C.C.I. ve İtalya Impregilo şirketleri 1300 Türk işçisini birden tasfiye etmişlerdir. Böylece, yabancı şirketler boğaz tokluğuna çıkarttıkları doğulu işçilerin haklarını vermedikleri gibi bu kıs kıyamette binlercesini kapı dışarı etmektedir. Gaddarca yapılan bu tasfiye karşısında sorumlu Türk makamları hiçbir müdahalede bulunmamakta ve Keban'da sömürü daha azgın bir biçimde sürdürülmektedir.

Hitler' vari

■ Son zamanlarda SS özentisi komandolarıyla dikkati çeken CKMP'nin olağanüstü kongresi 8 Şubat'ta Adana'da toplanacaktır. Partinin adının faşist niteliğini ortaya koyacak şekilde değiştirilmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Genel Sekreter Erkovan'ın açıkladığına göre teklif edilen isimler arasında en fazla Milli Hareket Partisi adı üzerinde durulmaktadır. Kongreden sonra, Başbuğ Türkeş'in partisinin faşist eylemlerine daha da hız vereceği anlaşılmaktadır.

Barut fıçısı Kıbrıs

■ Kıbrıs davasında milli bir politika tesbiti için iki milletvekili tarafından verilen önerge üzerine Millet Meclisi'nde genel görüşme açılması kararlaştırılmıştır. Genel görüşme 22 Ocak günü yapılacaktır. Önergelerin gündeme alınıp alınmaması konusunda yapılan görüşmelerde, Kıbrıs'ın «patlamaya hazır bir barut fıçısı» olduğu belirtilmiş, TIP grubu adına konuşan Behice Boran da, önergelerin bir yıl beklendiğini hatırlatarak «İngiltere, Adadaki üslerini nükleer başlıklarla donatmak istemektedir» demiştir.

Nixon dönemi

Amerika Birleşik Devletleri'nde bu haftadan itibaren Johnson dönemi kapanmış, Nixon dönemi başlamıştır. Sonbaharda yapılan başkanlık seçimlerini kazanan Cumhuriyetçilerin adayı Richard Nixon'ın beyaz saraya yerleşmesinden sonra Amerika'nın iç ve dış politikasında bazı değişiklikler olması mümkündür. Ancak Amerikan kapitalistlerinin ürettiği adamı olan Richard Nixon'ın da bugüne kadar Johnson tarafından uygulanan emperyalist politikada köklü bir değişiklik yapması beklenmemelidir. Aksine, dünyadaki nüfus bölgelerini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya bulunan Amerika'nın Nixon gibi kişiliksiz bir politikacının yönetiminde daha da asırı davranışlara sürüklenmesi sürpriz olmayacaktır. Bu hafta Beyaz Saray'dan ayrılacak olan Başkan Johnson'ın başkanlık dönemindeki insanlık dışı politikayı eleştiren bir yazıyı bu hafta dergimizin 13. sayfasında bulacaksınız.

Sovyetler'in uzay başarısı

Sovyetler Birliği geçen hafta uzayda ilk kozmik istasyonu kurarak, uzay yarışında bir kere daha Birleşik Amerika'nın önüne geçmiştir. İlk genel ve dört kozmonotlu uzay denemesinin son safhasında Soyuz - 4 ve Soyuz - 5 gemileri uzayda birleşerek ilk kozmik istasyonu meydana getirmişler, daha sonra Kozmonot Kurunof ile Yeliseyev uzayda yürüyerek diğer araca geçmişlerdir. Bu deneme hem uzayda kaybolan kozmonotların kurtarılmasını mümkün kılması, hem de aya ve diğer gezegenlere kademeli olarak gitmek üzere bir uzay istasyonu kurulmasını sağlamıştır. Bundan sonra Sovyetler'in aya ve diğer gezegenlere insan göndermesi beklenmektedir. Bu denemenin başarıya ulaşması Amerika'da panik yaratmış, Apollo Programı Müdürü Phillips, bundan sonra Sovyetler'in uzayı bir askeri manevra alanı olarak kullanabileceklerini ve dünyanın herhangi bir noktasını tepeden inme bombalayabileceklerini söylemiştir. Resimde başarılı denemenin kozmonotlarından ikisi, Vladimir Shatalov ve Georgy Beregovoi görülmektedir.

Melih Köknel olayı

■ Türk milli eğitimini tam bir keşmekeşe sokan Milli Eğitim Bakanı İlhami Ertem, keyfi tasarruflarının en son örneğini Yıldız Teknik Okulu öğretim üyelerinden Melih Köknel'i hiçbir rapora dayanmadan ve hiçbir yetkiliye danışmadan görevinden uzaklaştırmak suretiyle vermiştir. Bakan, ayrıca, teşkilat kanunları çıkmadığı için 36 gündür boykot yapmakta olan Yıldız Teknik Okulu'nu da süresiz olarak kapatmıştır. Bakan, Melih Köknel'in «görevini yapmadığı» gerekçesi ile ileri sürmektedir. Okul Müdürü Adnan Ergeneli yaptığı açıklamada, Ertem'in okul kapatma yetkisi olabileceğini, ancak Köknel'in durumu ile ilgili kararı ancak kendisinin alabileceğini belirtmiş ve bakanın Köknel'i görevden uzaklaştırırken kendisine danışmadığını açıklamıştır. Anlaşıldığına göre, Melih Köknel, 14 Aralık'ta düzenlenen bir forumda ülke sorunlarına değinen bir konuşma yaptığı için, AP milletvekili Selahattin Güven'in jurnali üzerine görevinden uzaklaştırılmıştır. AP, Yıldız Teknik Okulu'ndaki devrimci ve anti - emperyalist gençlik hareketini ezmek için bir kaç öğrenciyi ayartarak Hür Düşünce Kulübü adı altında sağıcı bir örgüt kurdurmağa kalkışmıştır. Düzmece örgüt ayrıca öğrenciler adına Ankara'ya bir heyet göndermişse de, Akşam ve Gündüz Yıldız Teknik Okulu'nun bütün dallarındaki talebe cemiyetleri ve birlikler, öğrencilerin gerçek temsilcisi olan 11 kişilik bir heyeti Ankara'ya göndermişlerdir.

TIP - AP çatışması

■ Millet Meclisi'nde Singer Olayı ile ilgili gerçekleri ortaya koyan TIP milletvekilleri ile AP'liler arasında çatışmalar olmuştur. Olay yerinde incelemeler yapan İstanbul Milletvekili Sadun Aren, işverenin fabrikayı esir kamposu haline getirdiğini, toplum polisinin işçileri insafsızca ve bunharca dövdüğünü, polis merkezinde falakaya çektiğini açıklamıştır. Bunun üzerine Devlet Bakanı Seyfi Öztürk, TIP'i, Singer grevinin tertipçisi ve tahrikçisi olmakla suçlamış. İşçileri Bakan Sükran da «Grevi düzenleyen Maden İş Sendikası yöneticileri TIP'lidir. Dolayısıyla grev siyasidir.» demiştir. Bu suçlama üzerine TIP milletvekilleri ile AP milletvekilleri arasında sert tartışmalar olmuş ve başkan vekili Nurettin Ok, Kuas ile Karer'ya iltar cezası vermiştir.

Kitap beraat etti

■ Bir süre önce yayınlanan ve «Türklüğe ve İslam'a hakaret» ihtiva ettiği gerekçesiyle Erzurum Sulh Ceza Mahkemesi kararıyla toplatılan Gürçüstan isimli kitap, İstanbul'da yaptırılan bilirkişi incelemesi sonunda suçsuz görülerek serbest bırakılmıştır.

Sol kazandı

■ Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Talebe Cemiyeti seçimlerini Toplumcu Grup adıyla seçime katılan sosyalistler sağcı ve sosyal demokrat güçlere karşı ezici bir çoğunlukla kazanmışlardır. Kongrede, emperyalistlerin tarım kesiminde oynadığı oyunlar da açığa çıkarılmıştır.

Görüşme başlıyor

■ Büyük anlaşmazlıklara sebep olan müzakere masası şeklinin tesbitinden sonra Vietnam Sorununa çözüm yolu bulmak üzere dörtlü barış görüşmeleri Paris'te başlamıştır. Vietnam resmi radyosu, barış görüşmeleri devam ederken Vietnam halkının mücadeleye devam edeceğini belirterek «Unutmamalıyız ki, savaşın son 15 dakikası, en kritik ve hayati dakikalardır. Amerikalılar ve yardımcılarını kukla Saygon rejimini tamamen yenilinceye kadar savaşa devam etmeliyiz.» demiştir. Bilindiği gibi, Paris görüşmelerine Kuzey Vietnam, Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi, Amerika ve Saygon temsilcileri katılmaktadır.

Tavzih

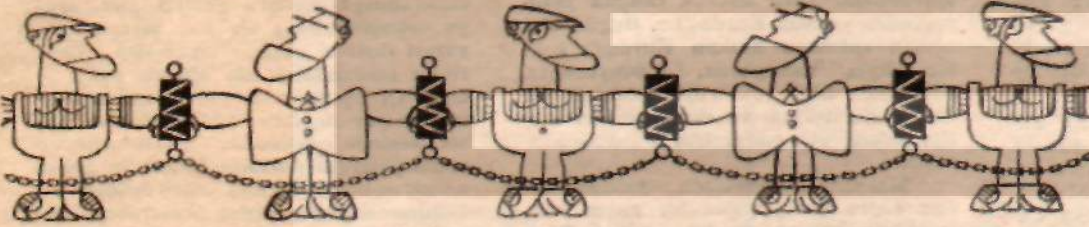
■ Ant Dergisi Yazı İşleri Müdürü'ne İstanbul 17/12/1968 tarihli 103 sayılı Derginin 2 ci sayfasının 14 aralık sütununda Alkılıç'a baskı başlığı çıkan yazı hakikata uymamaktadır. Şöyleki: Komünizm propandadan sonra Toprak cezaevinde hükümlü bulunan Şadi Alkılıç'ın bakiye cezası ceza infaz kurumları ile tevkif evlerinin yönetimine ve cezaların infazına dair tüzük ile ceza ve tevkif evleri iç yönetmeliği hükümleri dairesinde infaz edilmektedir. Hükümlünün cezasının infazında Adalet Bakanlığından herhangi bir telkin ve savcılığına da bir etki ve baskı mevcut değildir. Keyfiyetin Basın kanununun 19 cu maddesi gereğince tavzihan neşri için rica ederim. 10/1/1969 Osman Mikdat Kılıç Üsküdar C. Savcısı

Hayır İnönü, Türkiye NATO'da kalamaz!

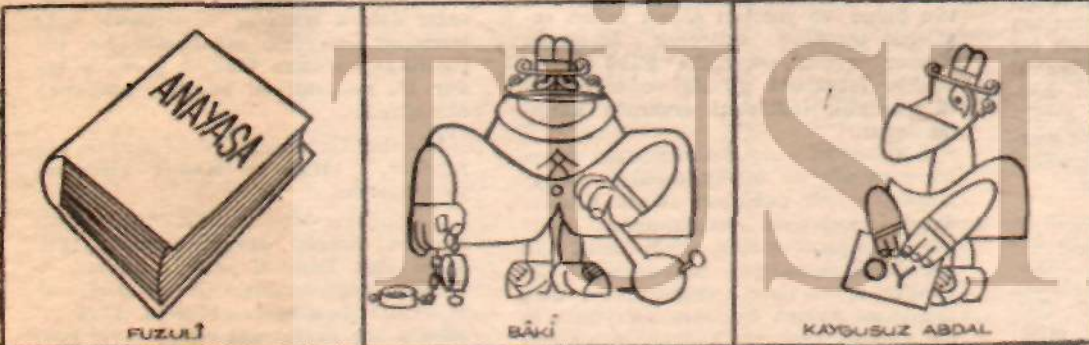
Hem Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika'ya karşı düşmanlık politikası izlemeyeceği, hem de NATO'da kalacağı... Neresinden bakılırsa bakılın çarpıklığı sırtan böyle bir mantıkla, Türkiye'nin bilimsel anti - emperyalist güçlerini daha fazla oyalamak, aldatmak mümkün değildir, bu mantığın sahibi bir çok devrimcinin anti - emperyalist safta görmek istedikleri İnönü olsa dahi... Bir kere, Birleşik Amerika'ya karşı düşmanlık politikası takip etmemek ne demektir? Niçin böyle bir uyarıya gerek duyulmuştur? Eğer düşmanlık politikası izlenmemesi gereken Birleşik Amerika halkı ise, hiç kimsenin itirazı olamaz. Halkların kardeşliğini, dayanışmasını esas sayan insanlar için, nasıl Sovyet halklarına, Küba halkına, Vietnam halkına, Kongo halkına, Yunan halkına düşmanlık beslemek söz konusu değilse, Birleşik Amerika halkına karşı da Türk halkının düşmanlık duyguları beslemesi düşünülemez. Ama, Türk halkından, kendisini iliklerine kadar sömüren Wall Street kapitalistlerine ve onların kuklası durumunda bulunan Washington bürokratları ile Pentagon sahiplerine karşı dostluk göstermesini beklemeye hiç kimsenin hakkı yoktur. Hele hele Amerikan kapitalistlerine, silahlı kuvvetlerine ve CIA ajanlarına Türkiye'nin kapılarını ardına kadar açan bir İnönü'nün Birleşik Amerika'ya karşı düşmanlık beslemekten söz etmesi, en azından, Türk halkına hakarettir.

Türk halkının bugün en büyük düşmanı Birleşik Amerika'dır ve bu düşmanlık, İnönü gibi Osmanlı tipi politikacıların ikiyüzlü tutumlarından dolayı gün geçtikçe daha da şiddetlenmektedir. Türk halkı bugün en bilimsel güçleriyle, işçisiyle, genciyle, aydınıyla Amerikan emperyalizmine karşı savaş ilan etmiştir. İşte son günlerin olayları: İstanbul'da Amerikan sömürsüne karşı canları ve kanları bahasına savaşan yürekli Singer işçileri, Ankara'da CIA ajanı Komer'in arabasını ateşe veren üniversite gençliği... Hakkını vermek şöyle dursun haysiyetini dahi ayaklar altına almağa kalkışan Amerikan kapitalistinin karşısında Türk işçisi boynunu büküp susacak mıdır? Türkiye'nin başına yeni felaketler hazırlamak için geldiği sabit olan CIA ajanı Komer'in Amerikan bayrağını dalgalandırarak bir ilim ocağına küstahça girmesi karşısında milliyetçi ve sosyalist Türk gençleri duracak mıdır? İşte ODTÜ gençliği, yayınladığı DİRENİŞ gazetesinde haykırıyor: «Komer'in arabası yakılır. Bu suç değildir. Kırk kere gelse, kırkında da yakılır. Bilirne ki, Amerika dostlukla değil, zorbalıkla buradadır. Komer'in arabası yakılır. Bu meşru savunma hareketidir. Çünkü Amerika dost değil, düşmandır!» Amerika gibi kahrpe bir düşmana karşı Türk halkının savaşını durdurmağa İnönü'nün dahi gücü yetmeyecektir.

Sonra ne demektir Türkiye'nin NATO'da kalması? Türkiye'yi ateş hattına süren, 35 milyon metre kare Türkiye toprağını Amerikan bayraklarının gölgesinde bir sömürge toprağı haline getiren, Amerikan sermayesinin sömürsünü sürdürmesi için 50 binden fazla Amerikan askerini, Amerikan jetlerini, Amerikan füzelerini Türk topraklarında yuvalandıran, bütün sınır komşularımıza ve Ortadoğu halklarını Türkiye'ye düşman ettiren bu NATO değil midir? Sovyetler Birliği'ne karşı düşmanlık gütmekten söz eden İnönü farkında değil midir ki, NATO sosyalist ülkelere, ulusal kurtuluş savaşını veren halklara düşmanlık esasları üzerine kurulmuş saldırgan bir paktır. Bütün sınır komşularını, sosyalist ülkeleri, Ortadoğu ülkelerini Türkiye'ye düşman ettiren bir paktta kaldığı sürece Türkiye'nin «Amerika'nın ileri karakolu» olmaktan kurtulup komşuları ile barışçı ilişkiler kurması mümkün olabilir mi? Hayır İnönü, Türkiye NATO'da kalamaz, kalmamalıdır. İnönü'lere, Demirel'lere, Kurdaş'lara rağmen Türk halkı Amerika'ya ve Amerikanlara karşı kutsal savaşını sürdürecektir, 46 yıl önce İtalyan'ı, Fransız'ı, Yunan'ı kovduğu gibi Amerika'yı da ergeç kovacaktır. NATO'yu kovacaktır. Türkiye NATO'da kalmayacaktır!

GÖZ GÖRE
YALÇIN ÇETİN

* İŞÇİ, GENÇLİK SİBİLE *

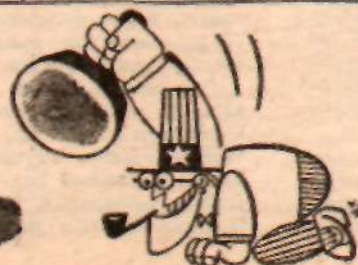

FUZULİ

BÂKİ

KAYGUSUZ ABDAL

M. K.

* KOMÜNİST PARMAGI *

İnönü NATO'yu hangi hesaba

dayanarak savunuyor?

İSTENMEYEN ADAM KOMER YEŞİLKÖY HAVAALANINDA
— CIA'nın senaryosunu Türkiye'de sahneye koyan adam! —

Birleşik Amerika'nın CIA'dan icazetli Büyükelçi Robert Komer, geçen hafta İstanbul seyahatiyle provokasyonlarına devam ederken, Ankara, Ortadoğu'da gerginliğin artması ve Türkiye'de anti - Amerikan hareketlerin şiddetlenmesi nedeniyle yoğun bir siyasi faaliyete sahne olmuştur.

Türkiye üzerinde, biri NATO çerçevesinde, diğeri de Amerika'nın Ortadoğu'daki çıkarları çerçevesinde iki büyük oyun oynanmaktadır.

NATO çerçevesindeki oyun, Amerika'nın uluslararası jandarma örgütüne Türkiye'yi daha sıkı bağlarla bağlamak ve yükümlülüklerini artırmak amacı gütmektedir. Nitekim Türkiye adına Milli Savunma Bakanı Ahmet Topaloğlu ile Genelkurmay Başkanı Cemal Tunalı'nın katıldığı NATO Savunma Bakanları Komitesi'ne NATO için hazırlanmış «Bes yıllık askeri planlama» adı altında yeni bir plan sunulmuştur. Bu plana göre, iktisaden az gelişmiş ülkelerin orduları da, pakt içindeki diğer ülkelerin seviyesine getirilecektir. Yani, NATO'nun iktisaden en az gelişmiş ülkesi Türkiye'nin Amerikan çıkarları uğruna silahlandırılması faaliyetine hız verilecektir.

Ortadoğu'da ise kuvvet dengisinin Sovyetler Birliği lehine değişmekte olması, Amerikan kapitalistlerini iyiden iyiye telaşlandırmıştır. Arap ülkelerindeki petrol rezervlerini kaybetmek tehlikesiyle karşı karşıya kalan petrol tröstleri yeni Nixon yönetimini, İsrail'e Amerikan desteğinden vazgeçirmeğe çalışmaktadırlar. Buna karşılık, yahudi sermayesi İsrail'in desteklenmesinde ısrar etmektedir. Bu açmazdaki Amerika'nın Arap dünyasını ikiye bölmek için Sovyet aleyhtarı Arap yönetimlerini Bağdat Paketi mülküllü bir İslam Paketi içinde bir araya getirmek ve Türkiye'yi de bu pakta katmak hesabında olduğu söylentileri kuvvetlenmektedir.

İşte böylesine karışık bir ortamda, son günlerde Amerikan misyonu ile ve iktidara pek içli dışlı görünen CHP Lideri İnönü, Demirel tarafından da be-nimsendiği anlaşılan dış politikasını kesin çizgilerle ortaya koymuştur:

— Dış politikada, türlü ihtimaller içinde politikamızı tes-bit etmişizdir: «NATO'da kalacağız.» «Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika'ya karşı düşmanlık politikası takip etmeyeceğiz...»

Ancak, İnönü'nün hem Sovyetler Birliği'ne karşı düşmanlık politikası izlemekten söz edip, hem de NATO'da kalmakta direnmesi kolay izah edilir bir düşünce değildir. Artık inkâr kabul etmez bir gerçektir ki, NATO, Amerikan çıkarlarını korumak için «sosyalist ülkelere düşmanlık» esaslı üzerine kurulmuş saldırgan bir paktır. Böyle saldırgan bir pakt içinde yer alan ve NATO'ya karşı yükümlülükleri her geçen gün biraz daha artırılan bir Türkiye'nin dengeli politika izlemesini beklemek mümkün değildir.

Bu gerçeği daha iyi anlayabilmek için NATO'nun son ay-

larda çevirdiği manevralara kısaca bir göz atmak lazımdır. Zira, Ortadoğu'da dengeyi sağlamak için Sovyet gemilerinin Akdeniz'e çıkışının NATO hesabına geniş ölçüde istismar edilmektedir.

İngiltere'de yayınlanan Labour Monthly Dergisi'nin Ocak 1969 sayısında Sovyet savaş gemilerinin Akdeniz'e geçişi ve NATO'nun durumu ile ilgili şu açıklamalar yapılmıştır:

«Aslında gerçek tehdit, yıllardan beri Akdeniz'de tek Sovyet gemisi yokken, Amerika'nın 6. Filosu'ndan geliyordu. 1957'de NATO saldırgan gücü Suriye'yi tehdit etmiş, 1958'de NATO denizcileri Lübnan'a çıkartma yapmış ve NATO topları İngilizlerin Ürdün'e asker indirmelerini desteklemiştir. 1957'de Doğu Akdeniz'deki NATO manevraları, İsrail'in Arap devletlerine saldırmasında ve

Yunan generallerinin askeri darbe yapmasında teşvik edici rol oynamıştır.

Kaldı ki, Amerikalılar, Sovyet tehdidi altında bulunanlar da dahil, hiçbir Akdeniz ülkesi tarafından davet edilmemiştir.

Akdeniz'de Sovyet donanmasının NATO tarafından hoş karşılanmamasının nedeni, Sovyetler'in Mısır, Suriye, Cezayir ve başka devletlere, Asya ve Afrika ülkelerine bilgin, tekniker, eğitimci vermesi, makina, malzeme ve ham madde yollaması ve ekonomik ve kültürel kalkınmalarına yardımcı olmasıdır.

Sovyet Rusya bu yardımı kendi gemileriyle yollamaktadır. Ve son zamanlarda bu gemilerini savunma ihtiyacını duymuştur. Ama NATO propagandacılarına, örneğin The Guardian'ın savunma muhabirine bakarsanız, «bu memleketlerin özgürlüğüne el atılmaktadır.»

NATO'nun nazarında, bu devletler, yoksulluk çekerken, tek ürün veren hastalıklı ekonomileriyle, batılı kuvvetlerin kışalarının gölgesinde, batı kuvvetlerinin uçak ve gemilerinin tehdidi altında gerçek şekilde özgürdüler!

Sovyetler'in «sözününe meydan okumasına karşı basında, parlamentoda, radyo ve televizyonda çeşitli ikiyüzlü taktikler kullanılmıştır. Varşova Pakti kuvvetlerinin Çekoslovakya müdahalesinden sonra haftalarca Yugoslavya'nın da Sovyet istilasına uğrayacağı yolunda kampanya sürdürülmüştür. The Observer 24 Ocak'ta Yugoslavya'da tüm yedeklerin askere çağırıldığını, 17 - 65 yaş arasındaki her Yugoslavın savaş halinde hangi görevi yerine getireceklerinin tebliğ edildiğini bildirmiştir. Ancak aynı gece Reuter'in Belgrad muhabiri bu haberlerin asılsız olduğunu, Yugoslavya'da olağanüstü durum olmadığını, sınırlarda askeri harekât ve yığınak yapılmadığını açıklamıştır.

O sırada buna paralel bir fer-yad daha kopmuştur: «Romanya tehdit ediliyor!» Ama yalan balonu çabuk sönmüştür. Avusturya ve Finlandiya üzerinde de aynı oyun oynanmış, ancak çok geçmeden bunlar da fiyat-koyla sonuçlanmıştır. Malta Adası'nda bir NATO üssü kurulması teklifi de Malta'lılar tarafından şiddetle reddedilmiştir. Bütün bu fiyasko ile sonuçla-

Geçlik direniyor: «Honço, defol!»

Ankara'da vatanperver Türk gençleri yurtlarının bağımsızlığını Amerikan casuslarına karşı savundukları için hapis hanelerde sürdürülürken bir numaralı Amerikan casusu Komer kıy-kırma faaliyetine devam ederek geçen hafta İstanbul'a gelmiş ve olağanüstü güvenlik tedbirleri altında karşılanmıştır.

Öğrencileri tevkiflerle yıldırıp anti - emperyalist mücadeleyi şimdirmek ve sosyalist akıma frenlemek için terör havasına giren Demirel iktidarı, bütün çabalarına rağmen duruma hakim olamamıştır. Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nin bir aylık tatile girmesi yolundaki Akademik Konsey kararının Damıstay'ca bozulması üzerine tam bir bozguna uğrayan Amerika — Demirel — Kurdaş üçlüsü, üniversitenin açılmasını mümkün olduğu kadar geciktirebilmek için çeşitli tertiplere başvurmuş, nihayet 24 Ocak'ta üniversiteyi tekrar açmak zorunda kalmıştır.

Bu arada öğrenci avına devam edilmiş, ilk anda dokuz sanık için kesilen tevkif müzakerelerinin sayısı 14'e çıkarılmış, bir grupta tutuklanan öğrenci sayısı 10'a yükseltilmiştir. Üniversite disiplin kurulunun tesbit ettiği listede bulunan öğrencilerin tutuklanmasına girilirken, olaylarla ilgili olarak Sosyalist Fikir Kulübü'nce yayınlanan bir bildiriyi dağıtan üç öğrenci daha tutuklanarak cezaevine gönderilmiştir.

Haklarında tutuklama kararı olan öğrencilerden bir kısmı ise gazetecilerle yaptıkları gizli görüşmede, «Kurdaş istifa etmedikçe teslim olmayacağız»

demislerdir. Bu gençler yayınladıkları bildiride «Olay, Komer ve Amerikalı Kurdaş tarafından tezgâhlannmıştır. Gerçek sorumlu ve suçlu, bizleri, ODTÜ öğrencisini, Türk halkını tanıma yeteneğinden yoksun Kurdaş'tır. Bugün biz açıkça satmaya kalkan Kurdaş'ı rektör adıyla anmıyoruz. Anmuyacağız. Savaşımız hâlâ rektörlük taslayan bu Amerikan uşağını ve onun gibileri tasfiye edene dek sürecektir!» demektedirler.

Makam otomobilinin yakılmasından sonra geniş çapta bir nabız yoklamasına girilen ve bu arada Türk basınında çıkan Amerika ile ilgili bütün haber ve yazıları sabah erken saatlerde terdine ettiren Komer, geçen perşembe günü askeri uçakla İstanbul'a gelmiş ve olağanüstü güvenlik tedbirleri arasında karşılanmıştır.

Komer'in gelişi İstanbul'daki gençler arasında da büyük tepkiyle karşılanmış, geyrin caddeleri «Katil Komer, defol» yazılarıyla donatılmıştır. Polis gençlerin protestosuna engel olmak için her türlü zorbalığa başvurmuş, Levent'te öğrencilere tabancalarla ateş açmıştır. Ayrıca Bahadır Azyükeş'in de gözünü tabanca kabzasıyla patlatmıştır. Diğer gençlerin de şakaklarına tabanca dayıyan polisler galiz küfürler savurarak ışkence etmişlerdir.

Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde arabası yakılan Komer'in, İstanbul'da bulunduğu sırada da, İstanbul Teknik Üniversitesinde büyük boy resmi ve bir de Amerikan bayrağı gençler tarafından yakılmıştır. Teknik Üniversitesi gençler ayrıca yaptıkları basın top-

lantısında «Amerikan Büyükelçisi Honço (katil, ışkenceci) Komer'in İstanbul'a gelişi ODTÜ'de doğrudan doğruya üzerine söylenilenleri doğrulamaktadır. İstanbul'a geldiği gün, araya sokuşturulmuş bir kaç tavlama ziyareti dışında yaptığı ziyaretler «Amerikan işadamları» adı altında saklı olan CIA ajanları ile görüşmekten başka bir şey değildir. İşbirlikçisinin üniversitesinde arabasının yakılmasından sonra tedirgin pozlarla İstanbul'a gelen, ancak çarşamba günü yürüyüşümüz olduğunu duyup gelişini perşembeye erteleyen Komer, hiçbir tepkiyle karşılaşmadan dolanmasının, etrafındaki kasalar dolusu frukolar ve sivililerle sağlandığını sanıyorsa aldandırmaktadır. Bir pasifikasyoncunun bilmesi gereken şudur ki, sessizlik en büyük tuzaktır demislerdir.

İstanbul Üniversitesi bahçesine de öğrenciler, «İtler ve Komer giremez» yazmışlardır.

Gençliğin bir numaralı emperyalizm ajanına direniş devam ederken iktidarın başı Demirel parti grubunda, o kendine özgü mantığı ile gençleri suçlayarak «Şunu herkes bilir ki, Türk tarihinin her sayfasında elçiyi zeval yoktur yazılır. Şu da herkesçe bilinmelidir ki, Türkiye'nin dış itibarı ile oynamaya kimsenin hakkı yoktur» demis-tir.

Ancak Demirel de bunu bilmelidir ki, elçiyi zeval yoktur, fakat casusa her yerde her zaman zeval vardır. Komer de, bir Amerikan casusu olarak Türk gençliğinden daima hakettiği muameleyi görecektir.

GENÇLER KOMERİN RESMİNİ YAKIYORLAR
— Elçiye zeval olmaz, ama casusa olur! —

nan koruma tekliflerinin dışın-
da bir de gündelik korku verici
söylentiler çıkartılmıştır. Bun-
lardan en önemlisi, Cezayir'in
Mers-el-Kebir limanında Rusla-
rın bir deniz ve hava üssü ku-
racağı söylentisi çıkartılmış ol-
masıdır. The Times'in diploma-
tik muhabiri 11 Ocak'ta «Paris
bu konuda endişe içindedir» di-
ye yazmıştır. İki gün sonra da
aynı gazetenin basyazısında
Rusların Fransızların özel re-
zervlerine göz diktiği balonu
ugurluğustur. Daha sonra «Ru-
ya zehirli gaz savagina hazırla-
mıyor» propagandası geliştiril-
miştir. Ancak bu balonlar da
çok geçmeden patlamıştır.

Bütün bu örnekler şu gerçeği
ortaya koymaktadır ki, Avrupa
kamuoyu, yirmi yılın en büyük
hilesini yutturmak için yalan
dolun bir propagandaya boğul-
maktadır.

Amaç, NATO'yu devam ettir-
mektir. NATO'yu devam ettir-
mek içindir ki, temmuz ayında
Sovyetler'in yaptığı silahsızlan-
ma teklifi NATO hükümetleri
tarafından reddedilmiştir.

Yakındoğu ve Akdeniz'deki
Sovyet gemilerinin varlığını pro-
testo etmelerine rağmen, Sov-
yetler'in bölgesel silahsızlanma
teklifinden vebadan kaçarak gibi
kaçmaktadırlar. Silahsızlanma
istemiyorlar, Avrupa problemleri-
ninin barış içinde halledilmesi-
ni istemiyorlar, istedikleri Avru-
pa'da gerginliği muhafaza et-
mektir. Çeşitli yalanlara ve
tahriflere dayanarak NATO'yu
savunma ve kuvvetlendirme
kampıyasının ardındaki ger-
çek budur. Neden? Çünkü NA-
TO yöneticilerinin tek istekleri,
1917'den bu yana içeriden ve
dışarıdan bir türlü yıkamadık-
ları sosyalist devletleri bir gün
yıkamaktır. İşte bu nedendir
ki, Batı Alman emperyalizmi-
nin kurulmasına da yardımcı e-
diyorlar!

Labour Monthly'nin bu yargı-
larını doğrulayacak bir başka
gelişim de, bu hafta başında
onbinlerce Amerikan askerinin
iştirakiyle Çekoslovakya sını-
rında büyük bir askeri manev-
raya girilmiş olmasıdır.

Çıplak gerçek ortada iken
bir parça izan ve insaf sahibi
olanın, hem NATO'da kalmak-
tan söz edip, hem de Sovyet-
ler'e karşı düşmanlık gütmek
edebiyatı yapılmasını ka-
bul etmesi mümkün değildir.

İşte bu çıplak gerçeği gör-
dükleri içindir ki, Fransa çok
önceden NATO'dan uzaklaşmış-
tır. Sovyetler'e en az Türkiye
kadar yakın bulunan bir Kana-
da bir yıla kadar NATO'dan
çıkmayı düşündüğünü bildirmiştir.
Danimarka'da NATO'dan
çıkma eğilimi kuvvetlenmekte-
dir.

Bu gerçekleri İnönü gibi kurt
bir politikacının bilmemesi dü-
şünülebilir mi? İnönü bilir, fa-
kat anti - emperyalist gençlere
karşı çıkmak, CIA ajanı Kom-
mer'i savunmak, NATO üstüne
söz söyletmemek, kendisinin kı-
sa vadeli çıkarları için gereklidir.
Zira 12 Ekim'de genel se-
çimler vardır. 1950 öncesinde
Türkiye'nin kapılarını Ameri-
kan emperyalizmine ardına ka-
dar açan İnönü'nün 12 Ekim
seçimlerinde partisini hiç de-
ğilse bir koalisyonla iktidara ge-
tirebilmesi ve iktidarda kalma-
sı, ancak ve ancak Amerika'nın
tasvibine bağlıdır. İnönü'nün,
gerek olağanüstü gezici büyük-
elçi McGhee ile, gerekse ayağı-
na kadar gittiği CIA ajanı Kom-
mer ile yaptığı görüşmelerde
partisi adına Amerika'ya bir
takım garantiler verdiği bilin-
mektedir. Ecevit'in Amerika ile
çıkartıldığı halindeki özel sek-
törcülere de garantiler verdiği
bilinmektedir.

Kısa vadeli politik çıkarlar
peşinde koşan İnönü'nün ve ta-
kımının, Türkiye'yi ateşin tam
ortasına atan bir NATO'yu sa-
vunmasına hiç şaşmamalıdır. U-
nutulmamalıdır ki, böyle kısa
vadeli hesaplar uğruna 1950'den
önce Amerika'yı Türkiye'ye so-
kan da,

İkili anlaşmaları
imzalayan da, 1950 sonrasında
dahi barış gönüllüsü adı altın-
daki CIA ajanlarına kucak a-
çan da hep aynı İnönü'dür...

Huylu huyundan vazgeçecek
değildir!

DiYET

Samim KOCAGÖZ

Ey Mehmed Kemal kardeşim! Doğru-
ju senden beklemezdim... Nasıl yazdın o
çelişkilerle dolu, haksız suçlayıcı yazını?
ANT'nin 14 Ocak tarihli sayısındaki yazını
okurken senin adına, kendi adına çok üzüldüm;
öfkeden bütün gece uykuyma kağıt.
«Ağulu Şerbet» başlıklı yazını gerçekten
pek ağulu olmuş. Sonra düşündüm, yazı
tüm senin fikirlerin, suçun değil. Bu yazı-
da söylediklerin belli bir çevrenin yıllar-
dır istediği diyetin körü körüne, düşünme-
den, iki yakaya bakmadan tekrarlannması.
Diyet sorununa yine döneceğim. Şimdi ya-
zını elifi elfine ele alalım:

TIP'in Kurultayına gelen —hangisine
belirtmiyorsun— üç doğulu delege ile otu-
rup konuşmuşsun. Delegeleler, «Evet bizler
Doğuluyuz, alt yapıyı biz... tabanınız...
Kim tabandan yanaysa biz ondan yana-
yız...» demişler. Yazının üst yakasından
anlaşıldığına göre, Aybar, tabandan yana
olduğu için, doğulu delege yurttaşlarımız
da Aybar'dan yana olduklarını söylemişler.
Bu deyişlerde bir aykırılık, bir boşluk yok,
yok ama nedense sen, delege yurttaşları-
mızın Aybar'ı «Aybar» olarak teleffuz et-
tiklerine bakıp alaya ahyorsun. «Aybar,
Boran, Aren ve ötekiler iyice anlatmışlar
—taban sorununu olacak Mehmed'in kast
ettiği— bunlar da anlamışlardır...» diyor-
sun. Tâ doğudaki yurttaşlara bu kadarcık
olsun anlatabilmek, bunun sonunda sos-
yalistim dedirtebilmek, küçümsene-
cek bir iş mi? Sonra da Nazım'dan bir
söz edip (Kerenski kalmış kimlere) di-
ye içinden geçiriyorsun. Bu bir suçlama
olsa gerek. Aybar'ı, Boran'ı, Aren'i suçlu-
yorsun. Eğer bu suçlama Aybar'a (Aybar)
diye bilen yurttaşların «biz sosyalistiz» di-
yebilecek değil dilleri döndüğünden ötü-
rüyse, çok çok haksızsun. Bundan adı ge-
çen üç arkadaş niçin suçlu olsun? Öğrete-
bilmişler bu kadarcığını. Ve de Can Yücel'in
çok yerinde bir deyişi ile (Solduyu) sa-
hibi olmuşlar. Bu sözlerin birkaç yıldır
ortalıkta dönen yersiz bir dedikodunun
yansması oluyor: TIP oy için çalışıyor...
TIP, AP'ye benzemek istiyor... Sosyalist
anlayışta oy kapmaya (teveşöl) edilemez-
miş... Bunlar aldatmaca lâflar Kemal, bir
parti ki Anayasaya uygun kurulmuştur,
bir parti ki yasalara saygılıdır, bir parti ki
halkı kazanmakla görevlidir; niçin derdini
halka anlayacağı biçimde anlatmıyorsun? Ni-
çin halkın derdlerine kulak vermesin de
«kitap böyle yazıyor, halktan önce kura-
mlar gelir...» desin. Kuramları sen, ben, Ay-
bar, Aren, Boran bilir. Sen sen ol, halkı ka-
zandıktan sonra Türkiye'nin olanak ve ko-
şullarına göre kuramları uygula. Mussoli-
ni de, Hitler de, Lenin de önce halkı ka-
zandı, sonra kuramlarını uyguladılar. En
zor iş «Aybar» diyenleri kazanmaktır. Ben,
Kurtalan'da kara saplanmış tiftende iki
gün soğuktan titreyerek bekleyen, Kurul-
tay'a yetişemeyen, yetişemediğinden ötürü
de ağlamaklı olan delege arkadaşları da
gördüm. Bunlar «Aybarın» kara gözüne
birbuçuk ay içinde iki kere bu yolları tep-
mediler... Bizim yakada Aybar'a «Aybar»,
doğulu «Aybars» denirmiş, bu da deri mi
yahu... Alaya alınacak başka şey yok mu
ortalıkta... Bu birinci yanışın, gelelim i-
kinçisine:

Diyorsun ki, «Merkez Yürütme Kuru-
luna haklıyorum. Bunların kaç yılının e-
zeli, cefakı toplumculuğu içinden geçip ge-
lmıştır? Birkaç parti değiştirmiş sendikacı-
lar, birkaç parti değiştiren politikacılar,
toprağı geniş olan, fakat toprak ağası ol-
madıkları ile öğünen toprak sahipleri dol-
durmuş merkez yürütme kurulunu... Aybar
kalmış kimlere?» Şimdi bir soluk alalım
Mehmed Kemal kardeşim! Bütün bu suç-
lamaları bana reva görüyor musun? Mer-
kez yürütme Kurulunda olan benim, otuz
yıllık yazarlık ve toplumculuğumdan ufaklık
bir kuşkun var mı? Benim fikir namusuma
bir sözün var mı? Bir satır yazı: Var! di-
yebilirsen, bütün partili ve partisiz halkın

önünde söylüyorum; değil merkez yürüt-
me kurulundan, partiden de istifa ederim.
Çünkü: Senin gibi yılların toplumculuğu-
nun ezasını, cefasını çekmiş bir arkadaşın
saygını vardır. Ne var ki yılların ezasını
çekmiş —sanki biz çekmemişiz— eski sosya-
list geçinimler bize saygı göstermiyorlar.
Ben, kimim? Aybar kim? Toprak ağası
dediğin kişiler kim? Bir de çok büyük so-
ru olacak ama sorayım? Marks'ın sol ko-
lu Engels kim? Şu bir gerçektir ki, en
az —gerisini bırakalım— yüz yıldır bu mem-
leketin aydınları varlıklı ailelerden gelmiş-
tir çoğunlukla. Nedeni ağır, okumak olana-
ğına sahip olmuşlar. Nazım da bir paşaza-
de değil miydi? Sınıfını bir yana itip halk-
tan yana çıkan aydınlardan çok Türkiye'-
deki sosyalist eylem, halkın içinden çıkıp
halka karşı olanlardan kötülük görmüştür.
Diğer partiler böylesine mühendisler,
avukatlarla dolu... Merkez Yürütme kuru-
lunda bulunan sendikacı arkadaşlar, çeşitli
partileri denedikten sonra İşçi Partisi'nde
karar kılmışlar kötü mü etmişlerdir? Ke-
şke Türk - İş'in yöneticilerinin keseleri,
akılları başka işlerde olmasa da TIP'e gel-
seler, asıl kendi partilerine sahip çıksalar;
TIP iktidarı alır... Sosyalistlik insanlara
ne gökten zembille iner, ne de anadan doğ-
ma nasip olur. Ha... dersin ki, senin gibi
bir yazarın ne işi var bir partinin merkez
yürütme kurulunda? Yaşar Kemal ne a-
rar? Onu bilmem ama benim bulunmamın
nedeni şu: 1968'in son günü, beş saat sü-
ren Merkez Yürütme Kurulu toplantısı-
ndan çıktım. Biraz ayaküstü birşeyler ye-
mek için Ankara'nın o büyük bulvarına
bir sokağındaki sandöviççiye girdim. Üç
dört delikanlıydı sağ yakaında dikilen. Ba-
na söz attılar: TIP'in Merkez Yürütme
Kuruluna bir sürü hoston korkuluğu gir-
miş... dediler. Mehmed Kemal kardeşim, bu
genç arkadaşlara verdiğim karşılığı sana
da vereyim: Memlekete suçlan sosyalizm
tohumlarını birtakım kargalar eşelemesi
diye, birtakım hoston korkuluklarına ihti-
yaç hasıl oldu? Fena da olmadı. Parti a-
yakta duruyor çok şükür. Elâ gözlü, kara
gözlü, mavi gözlü sosyalizmden dem vur-
yor bir çoğu bizim sosyalistlerin. Hiçbiri
partiye yanaşmıyor. Açık açık adlarını ve-
reyim: Hani Doğan Avcıoğlu? Hani İhan
Selçuk? Hepsi başka başka fikirde olun-
ca, TIP'in de kaderi ve kadrosu bu olacak.
Bu ülkenin bütün sosyalistleri ayrı kafada.
Parti içi birlik de henüz sağlanma yolunda.
Neyse ki şimdi bütün öfkeler dağıldı. Şunu
iyice kafamıza koymalıyız Mehmed, TIP
yasaların yolundan yürüdükçe, kaderi so-
nuna değil, bütün Türkiye İlerinin dele-
gelerini elinde olacaktır; hani Aybar'a
(Aybar) deyenlerin. Halkı aydınlatabildiği-
miz, İleri götürülebildiğimiz değil sosyalist
partiye ileriye götürülebileceğiz... Aybar, el-
bette (Aybar'ıdır), onların olacaktır.
Tersini düşünmek, memleket olanak ve
koşullarını zorlamak olur ki asıl o zaman
tıkandırız.

Şu eza cefa çekmiş toplumcular, ma-
pusane edebiyatından da vaz geçmeliyiz.
Bu kişilerin hizmetleri ve yaptıkları say-
gımız vardır ve her sosyalist için (müsel-
lemidir). Ama yararlı oldukları değil ol-
muşlar, sonra da yasalar elvermediği için
durmuşlardır. Bir başka parti olarak orta-
ya çıkmak olanağı ancak memlekette de-
mokrasiin eksiksiz uygulanması zama-
nında bulacaklardır. İstedikleri partiye gi-
retilme olanağını elbette günü gelince bu-
lacaklardır. Bu olanakları zorlamaktadır-
lar. TIP de anayasasını ve demokrasinin o-
lanaklarını zorlamaktadır. BENERCİ gibi
öfne gitme değil, TIP'e yararlı olma da
değil, ama zararlı olmamak için karışma-
maldırlar. Egemen çevrelere niçin çanak
tutalım? Diyet isteniyorsa ve ille de al-
nacaksa: İyi bilinsin ki TIP'in sadece
«Ömer Seyfettin'in hikayesinde olduğu gi-
bi- kolu değil, kellesi de gider. Ağulu şer-
bet bu olur.

Almanya olaylarından büyükkelçilik sorumludur

12 Ocak pazar günü Şadi Alkılıç'ın mahkûmiyetini protesto etmek üzere Avrupa Türk Toplumlar Federasyonu Bonn'daki Büyükelçilik binası önünde kanunî bir sessiz yürüyüş düzenlenmiştir. Ancak bu yürüyüş, yurt dışında da zorbalıklarla devam ettiren «milliyetçi» adı altındaki sopalı bir grup tarafından basılmış, kanlı kavgalar olmuştur. Kanlı çatışmalar Türkiye Büyükelçiliği erkani'nin gözleri önünde cereyan etmiş ve bu zorbalığa açıkça göz yumulmuştur.

Avrupa Türk Toplumcular Federasyonu, aşağıdaki bildiri ile olayın içyüzünü ve Büyükelçiliğin sorumluluğunu kamuoyuna açıklamıştır:

«Avrupa Türk Toplumcular Federasyonu 12 Ocak 1969 Pazar günü Bad - Godesberg'deki Türkiye Büyük Elçiliği önünde cereyan eden saldırıyı kınamakta ve yurt dışındaki işçileri birbirine düşüren kanlı çatışmanın sorumluluğunu Büyük Elçiliğe yüklemektedir.

Avrupa Türk Toplumcular Federasyonu, Alman resmi makamları ve polisinden izin alarak düzenlediği kanunî sessiz yürüyüşün bir saldırıyla baltalanmasında Büyük Elçiliği sorumlu tutarken aşağıdaki gerekçelere dayanmaktadır:

1. «Yurt dışındaki milliyetçi Türk İşçileri Köln Genel Karargahı» imzasıyla yayınlanan ve bu grubun adı altında otobüs tutarak Büyük Elçiliğe eli sopalı vatandaş getiren grubun elebaşları, 10 ve 11 Ocak tarihlerinde Büyük Elçilikte, Büyük Elçilikle birlikte toplantı yapmışlardır.

2. «Yurt dışındaki Milliyetçi Türk İşçileri Genel Karargahı» adı altındaki grubun Köln'de herkesce tanınan iki liderinden biri Sümer AKAT Büyük Elçiliğe bağlı Köln Çalışma Ateseliğinde memurdur. Yani T. C. Hükûmetinin memuru.

3. 12 Ocak tarihinde Büyük Elçilik önünde vuku bulan sal-

dırıda, saldırganlar grubunun safında bulunan «Köln ve Çevresi Türk İşçileri Derneği» Başkanı kanlı olaydan yarım saat önce Büyük Elçilik binasına gelerek, Büyük Elçilik Müsteşarının odasından çıkmış ve daha sonra Elçiliğe 500 m. ötede bekleyen 150 kişilik sözde milliyetçiler grubuna iltihak etmiştir. Adı geçen kavga sırasında kavgacılar arasında onun da bulunduğu görülmüştür.

4. 10.1.1969 tarihli ve «Yurt dışındaki Milliyetçi Türk İşçileri Köln Genel Karargahı» imzalı bildirinin ikinci sayfasında Avrupa Türk Toplumcular Federasyonu tarafından yayınlanan Almanca duyurudan söz edilmektedir. Adı geçen duyuru, sadece T.C. Bonn Büyük Elçiliğine gönderilmiştir. Bu da Milliyetçiler Karargahının bu duyurudan 10 Ocak tarihinde ve Büyük Elçilikte yapılan toplantıda haberdar edildiğini göstermektedir.

5. «Milliyetçiler» grubu (!) toplumcular grubuna Büyükkelçiliğe doğru giden 500 m. uzunluktaki Ute strasse yolunda tam büyük Elçilik binası önünde saldırıya geçmiştir.

6. Günlerden Pazar olmasına rağmen bosta Büyük Elçilik ol-

mak üzere bütün elçilik erkani Elçilik binasında toplanmışlar, gladyatörlerin kanlı savaşını seyreden Romalı asiller gibi olayları izlemişlerdir.

7. Büyük Elçilik sayıları az olan Türk Toplumcular grubunun bir saldırıya uğrayacağını bildiği halde gerekli Emniyet tedbirlerini almak için Polis makamlarına müracaat etmemiştir ve olaya engel olacak herhangi bir teşebbüste de bulunmamıştır.

Avrupa Türk Toplumcular Federasyonu, Büyük Elçiliğin bu tutumunu üzüntüyle kınar ve uğradığı insafsızca saldırı karşısında adli mercilere baş vura-
cığını bildirir.»

FKF'nin yeni yöneticileri

Fikir Kuvvetleri Federasyonu Kongresinde yeni seçilmiş olan Genel Yürütme Kurulu, 12 Ocak günü Ankara'da yaptığı toplantıda Genel Başkanlığa Yusuf Küpeli'yi, Genel yazmanlığa Mehmet Demir'i, Genel saymanlığa Tunç Çetin'i, diğer merkez yürütme ktrulu üyeliklerine ise Münir Aktolga, Çağatay Anadolu, Tuncer Eşsizhan, Ruhi Koç, Mustafa Ulusoy ve Süleyman Coşkun'u seçmiştir. Ayrıca FKF İstanbul Sekreterliğine de Sıtkı Coşkun seçilmiştir. FKF Merkez Yürütme Kurulu şu bildiriyi yayınlamıştır:

«Merkez Yürütme Kurul ilk

toplantısında, Türkiye'deki hakim çelişkinin Amerikan emperyalizmi, işbirlikçileri, feodal kalıplar ile proleterya ve diğer millîci sınıf ve tabakalar arasında olduğu görüşüne varmıştır. Şüphesiz proleterya ile diğer millîci sınıf ve tabakalar arasında da çelişki söz konusudur, ama bu çelişki diğeri yanında oldukça zayıf ve öncelikte çözülmesi gerekmeyen bir çelişkidir. Bu nedenle devrimci potansiyeli en büyük sınıf olan proleterya, nihai hedefini, yani sosyalizm hedefini bilerek, ön aşama olan Amerikan Emperyalizmi, işbirlikçileri ve feodal

BONN ELÇİLİĞİ ÖNÜNDE TOPLUMCULAR — Alkılıç'ın mahkûmiyetini protesto ediyorlardı —

Elçiliğin himaye ettiği süzümöna milliyetçi zorbaların saldırısına uğradılar...

kalıntıların temizlenmesi yolunda diğer bütün millîci sınıf ve tabakaları bir araya getirip, tarihi önderliğini yerine getirmek zorundadır. Proleteryanın bu devini eksiksiz olarak yerine getirebilmesi için, şüphesiz bütün proleter unsurları kendi örgütü içinde birleştirip, derinliğine bilimsel sosyalizmin öğretilerini ve rerek onu bu öncülüğe hazırlaması gerekmektedir.

Bizler ise bu kavgaın gençlik kesimi olarak tüm devrimci gençlik kuruluşlarını Amerikan emperyalizmine ve bilerek veya bilmeyerek onun gençlik arasındaki mağahını yapan bir avuç komando bozuntusuna karşı kavgaya çağırırmaktayız. Son olaylar nedeniyle bu birlik zaten doğal olarak sağlanmıştır. Bundan sonra da Amerikan Emperyalizmi koğuluncaya dek sürdürülecektir. Komando bozuntusu, Amerikanın masası bir avuç zavallı, hesapsız her saldırlarında devrimci Türk gençliğin karşısında yıkılmaz bir kale gibi bulacaklardır. Ve zannederiz ki bir daha gelişlerinde polislin koruyuculuğunda kaçmaya dahi fırsat bulamayacaklardır. Bütün bunlara rağmen tekrar söylüyoruz ki bizim esas hedefimiz masalar değil, Amerika'dır. Bu zavallılar, söyleyecek sözü olmayan Amerikan sermayesi emrindeki bilinçli faşistlerin yarattıkları komando miti etrafında toplanıp, Amerika'nın emrinde devrimci güçlere karşı kullanılmaya çalışılmaktadırlar. Lise eğitimiyle beyni yıkanmış bu zavallı halk çocukları akıllarını başlarına

toplamadılar. Attıkları her taş kendi fakir ailelerinin, kardeşlerinin başlarını yarmaktadır. Kendilerini karanlığa kitlediklerini anlamadılar. Cahillikleri de birgün affedilmeleri için yeterli mazeret haline gelmeyecektir.

Kısacası sosyalist gençlik son Fikir Kuvvetleri Federasyonu Kurultayında arasındaki yüzeysel anlaşmazlıkları bir yana atıp görüş birliğine vararak, yeni bir kadroyu iş başına getirmiştir. Sosyal pratikte ortaya konan teorinin eylem içinde hataf yanlarını törpüleyerek, sosyalist gençlik hareketinin giderek sağlam temeller üzerine oturmasını sağlayacaktır. Birbirimizin geçmişteki hatalarına bakarak ileriyek dair spekülasyonlara girişmek hareketi baltalamaktır. Hareket kendine uyanayanları bir balgam gibi tükürüp atacaktır.

KAHROLSUN AMERIKAN EMPERYALİZMİ VE ONUN İŞBİRLİKÇİLERİ.

YAŞASIN DEVRİMCI TÜRK GENÇLİĞİ.

YAŞASIN DEVRİMCI TÜRK PROLETERYASI.

YAŞASIN AMERIKAN EMPERYALİZMINE KARŞI ÇIKAN TÜM MİLLİCI SINIF VE TABAKALAR.

FKF Merkez Yürütme Kurulu, ayrıca, halen cezaevinde bulunan Vahap Erdoğan, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarına, ODTÜ olayı nedeniyle tutuklanınlara da şu telgraftı çekmiştir: «Avmı kavganın erleri olduğumuzu bildirir, siz yigit kardeşimizi sevgiyle kucaklayın.»

VEDAT ARKADAŞA SAYGI DURUŞU

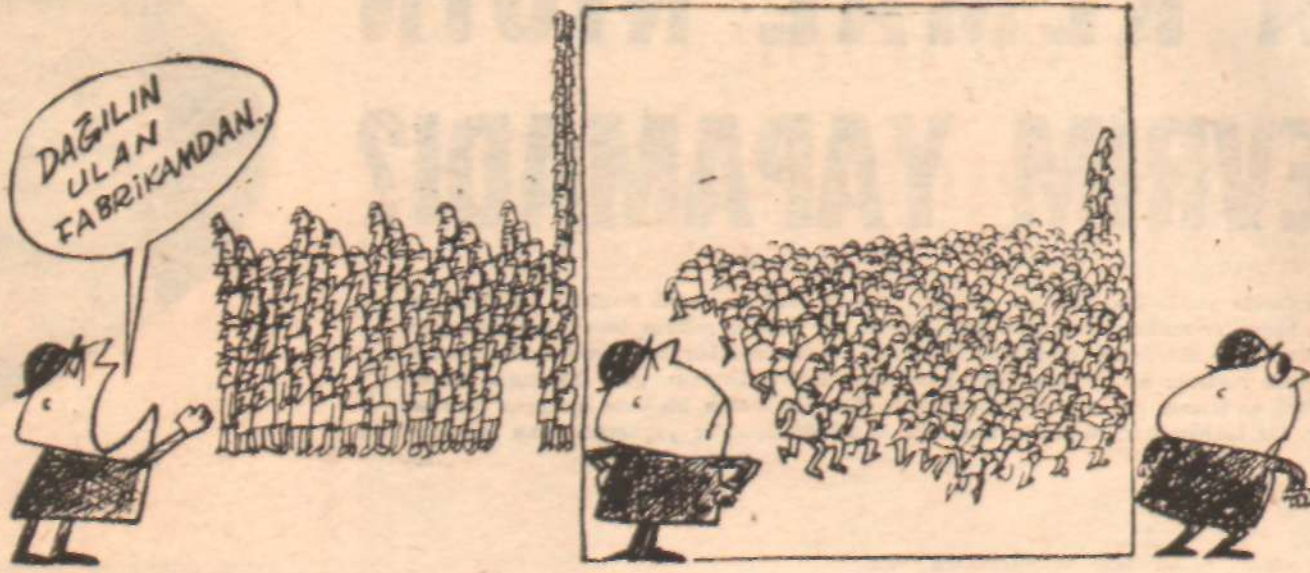
Savaş kavganın son aşamasıdır
Yaratır her insanda
Kendi toprağının yeşilini.
Gözlerimle gördüm,
Vedat arkadaşın kanında
Zincirinden kopan halkalar gibi.

Savaş kavganın son aşamasıdır
İnsan gücünü kuşanarak sadece
Dağlarında umudunu bekleyen
Doğumun ilk çığlığından beri tutsak
Ölümün son çığlığına kadar dövüşen
Mills alaylarının sessiz nöbetçileri
Gözlerimle gördüm,
Vedat arkadaş toprağa yükselirken
Geçtiler, 9 Eylül'deki gibi.

Savaş kavganın son aşamasıdır
Bolivyada bir ağaç denzinde
Uzak sahil fenerleri gibi yalnız
Bir yanıp, bir sönen çadırların ateşleri
Gözlerimle gördüm, kendini çizerken
Vedat arkadaşın direğinde parladı
Bir destanın ilk mısraları gibi.

Bu silah pazarı, bu demir ökçe
Saygonu İstanbul'da ararken
Gözlerimle gördüm,
Kursunu kendi ölümüne ateşledi
Vedat arkadaş vurduğu gece.

Şükran KURDAKUL

Fabrika işgali suç mudur?

İbrahim TÜRK

Işçilerin çalıştıkları işyerini zorla işgal ederek diğer işçileri işyerine almama eyleminin yurdumuzda da uzun bir geçmişi vardır. Ama 1968 yılında bu olaylar daha keskin olarak kendini göstermeye başladı. Bu yıl ilkin İstanbul - Bakırköy - Osmaniye'de kurulu Derby Lastik Fabrikası'nın işgali ile sorun kamuoyunda büyük yankı yaptı. İşgal (iş tatil) suçu işledikleri iddiası ile 9 Derby işçisi tutuklandı, sonra tahliye edildi. Arkadan Vehbi Koç'a ait İstinye'de Kurulu Kavel Fabrikasında işgal olayları oldu. Ve nihayet Singer işgali...

İşçileri bu ağır suçu işlemeye zorlayan nedenlerin bilinmesi oldukça önemlidir. İşverenler genel bir alışkanlık içinde, işçiye karşı olan davranışlarını ya değiştirmemekte ya da değişmeyi savsaklamaktadırlar. Oysa, 1961 Anayasası işçi ile işveren arasında, iş ilişkilerinden doğan, kesin bir eşitlik düzeni kurmuştur.

Anayasanın 42. maddesi işçilere, çalışmayı bir temel hak olarak vermiştir. Bu maddeye göre: «Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir.» Ve bu hak tipki yaşama, özgür olarak dolaşma, dinlenme, gezi hakkı gibi bir haktır. Mahkeme kararı olmadan, işçinin elinden, çalışma hakkını kimse alamaz. Başka bir söyleyişle mahkeme kararı olmadan işçi işinden atılamaz. Çünkü işçiyi işten atmak demek onun çalışma hakkını elinden almak, kendini besleyecek parayı kazanmasına engel olmak ve dolayısıyla yaşama hakkını elinden almak demektir. İşçinin yaşama hakkının elinden alınmasını anayasa istememektedir.

İş Kanunu'nun işverene verdiği «işçiyi işten atma» yetkisinin, biz, anayasaya karşı olduğu kanısındayız. Nitekim 931 sayılı İş Kanunu Anayasa Mahkemesi'nde yargılanmaktadır.

Eğer Anayasa Mahkemesi İş Kanunu'nun bu maddelerini ortadan kaldırırsa, işverenlerin bir anayasa suçu işledikleri gerçeği meydana çıkacaktır. Eylemde işverenlerin bu suçu, işçiyi mahkeme kararı olmaksızın işinden atmak suretiyle işledikleri kanısındayım.

Anayasamızın gerek 4. maddesi, gerekse 12. maddesi, «Hiç bir kişiye, zümreye, aileye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz» demektir. Bu durumda işverenlerin işçiyi istedikleri zaman işten atmaları onlara tanınmış bir imtiyaz olmuyor mu? «İşçinin de işten ayrılması isteğine bağlı» demek, tarafların eşit haklara sahip olduklarını göstermez. Kişilerin ya da sınıfların hukuk düzeninde eşitlikleri bulunması elbette değerlidir. Ama gerçekten değerli olan bu eşitliğin kullanılmasına engel olmayacak bir eşitlik ortamıdır. Bu ortam da ancak ekonomik eşitlikte gerçekleştirilebilir. İşçi ile işveren arasındaki güç dengesi, üretim araçlarının özel mülkiyeti tarafından bozulmaktadır. Üretim aracını elinde tutan, başka bir deyimle mal varlığı gücüne sahip olan işverenlerin eşitlik haklarını

kendi yararlarına kullandıklarını olaylar doğrulamaktadır. İşçiler çeşitli nedenlerle, ki bu nedenlerin başında işten atılma gelir, işverene karşı olan eşitlik haklarını kullanamamaktadırlar. Bugün iş mahkemelerinde açılan davaların yüzde doksanında işverenler davadırlar. Böylesine bir davalı olma oranı bir anlam taşımıyor mu? Eşitlik düzenini kimlerin bozduğunu kanıtlamaya yetmiyor mu? Elbette yeter.

Öyleyse işverenler, işçilerin anayasa ile öngörülen kişisel haklarını, örnek olarak çalışma haklarını, hafta dinlenmesi, genel dinlenme ve yıllık dinlenme haklarını, durumuna göre işlerde çalışma haklarını, adaletli bir ücrete sahip olma haklarını düpedüz çiğnemektedirler.

Sendikacılık faaliyetinde bulundu gerekçesi ile de işçileri işten atmak suretiyle, anayasanın işçilere tanıdığı sendika kurma hakkını, örgütlenmeyi de işçilerin elinden alırken hiçbir kanuna dayanmamaktadırlar.

Görülüyor ki, anayasa, işçiler için ne denli kişisel ve sınıfsal hakları öngörmüşse, hepsi de işveren tarafından çiğnenmekte ve buna karşılık Türk Ceza Kanunu'nda da hiçbir ceza tehdidi koyan hüküm bulunmamaktadır. Ancak, işçinin anayasa haklarını elinden aldığı hukuk mahkemelerinde karara bağlanan işverenler hakkında anayasayı çiğneme suçundan dolayı kamu davasının açılması için C. savcılıklarına ihbarda bulunulabilir, sanıyorum.

İşçilerin anayasadaki temel hakları çiğnenirken cesi çıkmayan ceza kanunlarımızın işyeri işgal edildiği zaman hiç de böyle sessiz davranmadıklarını görüyoruz. T.C. Kanununun 201. maddesi bakın neler söylüyor:

«Her kim cebri şiddet veya tehdit ile gerek ameleyi gerek ticaret ve sanat sahiplerini veya müteahhitleri yermiyeleri azaltıp çoğaltmağa veya evvelce kabul edilen şartlardan başka şartlar altında mukaveleler kabulüne icbar etmek maksadıyla bir işin tatiline veya nihayet bulmasına sebebiyet verir veya tatilin devamına amil olursa 6 aydan 3 seneye kadar hapis ile cezalandırılır.»

Bu suçun işlenmiş sayılabilmesi için:

A. İşin tatili; geçerli deyimle, fabrikanın işgali, bir kısım işçilerin diğer işçileri cebir ve şiddet kullanarak işe başlatmamaları, içeri almamaları, girmiş ve bağlamışlarsa dışarıya atılmaları suretiyle olmalıdır. Cebir ve şiddet kullanmadan başka vasıtalarla, yani ikna ederek iş bıraktıran suçun meydana gelmesine engel olur.

Bir de bu konuda önemli olan durum şudur: Cebir ve şiddet bir kısım işçiler tarafından çalışmak isteyen işçilere karşı kullanılmış olmalıdır. Yoksa

İşçilerin işverenleri işyerine almamaları işi tatil, geçerli deyimle, işyerini işgal suçunu doğurmaz. Keza bir işyerinde çalışan 100 işçinin yüzünün birden işyerini işgal edip işi durdurmaları hali de gene kanunun aradığı maddi şartları yaratmaz. Kısaca kanunun aradığı suçun maddi unsurları bulunmadıkça işi tatil suçu doğmaz. Burada maddi unsur, çalışmak isteyen işçiye karşı cebir ve şiddet kullanılmasıdır.

B. Çalışmak isteyen işçiye karşı, bir kısım işçinin cebir ve şiddet kullanarak işi durdurmaları tek başına yeterli değildir. Bu suçu işlemiş olmak için işi durdurma kastının da bulunması gereklidir. Ancak bu genel kastın yani işi durdurma kastının bulunması yetmez. Kanun bir de özel kast koymuştur. Bu da: gündelikleri artırmak ya da önceden kabul edilmiş olan sözleşmelerin koyduğu şartlardan başka şartlar kabul ettirmek amacı güdülmelidir. İşin tatilinde, yani işyerinin işgalinde, cebir ve şiddet kullanılsa bile, eğer, bu cebir ve şiddet ücretleri artırmak, önceden kabul edilmiş olan sözleşmelerin şartlarını değiştirmek amacı ile yapılmıyorsa, örnek: yetki tesbiti ya da ücrete ve sözleşme şartlarına ilişkin her hangi bir amaçla iş tatil edilmişse gene, kanunun aradığı özel suçluluk kastı mevcut olmadığından, Türk Ceza Kanunu'nun 201. maddesinde saydığı çalışma özgürlüğüne karşı suç işlenmemiş olacaktır.

T.C.K. tarafından böylesine kılı kırk yararcasına korunan sermaye karşısında emek, hi, bir korunmaya layık görülmemiştir. Kanımızca bu, anayasamızın 12. maddesi ile önüne geçmek istediği sınıf ve zümre ayrıcalığının yaratılmasıdır. İşçi sınıfının anayasa hakları çiğnenirken en küçük bir ceza tehdidi altında olmayan burjuva sınıfı, kendi hakları çiğnendiği zaman 6 aydan 5 yıla kadar varan ceza tehdidi ile korunmaktadır.

1889 İtalyan Ceza Kanununun 166. maddesinden alınan T.C.K. 201. maddesi bu faşist kanundan daha da şiddetlidir. İtalyan Ceza Kanunu 166. maddesi ile 3 günden 20 aya kadar ceza koyduğu halde, bizim yasamız bu cezayı az görerek üç günü 6 aya, 20 aya da 5 yıla çıkarmıştır.

Sonuç olarak şu yargıya varıyoruz: Yurdumuzda işçi sınıfının Anayasa ile öngörülen kişisel ve sınıfsal hakları işverenlerce çiğnenmesine devam edildiği sürece, işyeri işgalleri sona ermeyecek, işi tatil suçları sürekli olarak işlenecek ve böylece de anayasamızın öngördüğü sınıflar arası hukuk dengesi demokratik olmayan ve yasa dışı eylemlerle değiştirilip duracaktır. Bu oluş elbette istenen bir davranış olamaz. Bu ekonomik ve toplumsal oluşum bilimsel açıdan değerlendirilmedikçe patlamaların önüne geçilemez...

MUSTAFA KEMAL NİÇİN KÖKLÜ DEVRİM YAPAMADI?

Sabiha Sertel, Amerika'dan 1923 Temmuz'unda yurda dönmüştür. İstiklal Savaşı zaferle sona ermiştir. Ankara'da Mustafa Kemal'in aldığı ilerici kararlara karşı bir muhalefet havası esmektedir. Bu yüzden reform hareketleri yüzeyde kalmaktadır. 1924 Anayasası bu hava içerisinde meclisten geçirilmiştir. Ancak bu anayasa burjuva demokratik devrimi sağlayacak bir anayasa olmamıştır. Toprak reformu anayasada yer almamıştır. İşçi haklarının, grev hakkının tanınması söz konusu olmamıştır. Sabiha Sertel, anılarının bu bölümünde, Mustafa Kemal'e yakın kişilerle anayasa üzerine yaptığı bazı tartışmaları nakletmektedir. Bu tartışmalar, Mustafa Kemal'in köklü dönüşümler yapamamasının nedenlerini de kısmen açığa çıkartmaktadır.

Ankara'da bulunduğumuz günlerde anayasa ve reformlar üzerinde geçen tartışmaları dikkatle izliyordum. Evimiz, Halk Partisi mebuslarından Mezhar Müfit Bey'in eviyle karşı karşıya idi. Kendisi mecliste Halk Partisi'nin sözcüsü idi. Meclis'teki tartışmaları, muhaliflere verdiği cevapları bize anlatırdı. Bir gün kendisine sordum:

— Halk Partisi neden demokratik bir seçime gitmiyor? Halkın oyuna başvurmuyor? Anayasa, demokratik bir anayasa olacak, diyorsunuz, o halde neden mebuslar tayinle işbaşına getiriliyorlar?

Mazhar Müfit bu soruya adeta kızdı:

— Siz ne zannediyorsunuz? dedi. Bu halka seçim hakkı verirken, Meclis kimler gelir, bilir misiniz? Hacılar, hocalar, şeyhler... Bunlar ilerlemenin en büyük düşmanlarıdır. Mustafa Kemal bir devrim yapıyor, yeni bir düzen kuruyor. Bu inkılabı yapana kadar hürriyetleri sınırlamak zorundadır.

— Pekâlâ, dedim, şimdi Mecliste eşraf, toprak ağaları, hacılar, hocalar yok mudur? Bunlar Mustafa Kemal'in reformlarını destekleyecekler mi? Bu gericiiler yine reformlara karşı geleceklerdir. Mustafa Kemal halka değil, bu gerici kuvvetlere dayanıyor. Anayasada toprak reformunu, işçi haklarını sağlayacak maddeler yok. Türkiye sınıfsız bir toplumdur, diyorlar. Ezilen işçiler, köylüler haklarını nasıl koruyacaklardır?

Mazhar Müfit bu defa kızmadı. Düşünerek cevap verdi:

— Mustafa Kemal bir çok reformlar yapmak istiyor. Toprak reformu için burada ağalarla, özellikle Kürt ağaları ile Kürt mebuslardan Feyzi Bey'ler ve diğerleri ile konuşmalar yaptı. Bu reform meselesi, çok çetin bir mesele. Ağalara toprak reformunu anlatmak imkânsız. Bu reformu ele almak, bütün ağaları, eşrafı kaybetmek demektir. Şimdilik toprak reformu defterini kapadık.

Evet, o defter o gün kapandı. Fakat cumhuriyet devri yıllarında da ciddi bir şekilde açılmadı. Arada bir söz konusu edilse bile, toprak ağalarının, eşrafın baskısı ile tekrar kapandı.

Bir gün Türk Ocağı binasında yapılan bir toplantıda, anayasa komisyonunda üye olan Ağaoglu Ahmet Bey'e sınıfsız toplumdan ne anladıklarını sordum. Cevap verdi:

— Onu ben de anlamadım. «Türk milleti bir bütündür, sınıflar yoktur» diyorlar. Her millet bir bütündür. Ama içinde sınıflar vardır. Sınıfsız bir toplum ancak sosyalist rejimde olur. Oysa biz, sosyalist bir anayasa yapmıyoruz. Sosyalist bir cemiyet kurmuyoruz. Bizim hazırladığımız tasarı, özel mülkiyetin korunması, serbest rekabet, ticaret serbestliği esaslarına dayanıyor. Bu liberal bir anayasadır. Şimdiye kadar yazdığımız maddeler bu temele da-

yandı. Şimdi bize devletçilikten bahsediyorlar. Sınıfsız toplumdan söz açıyorlar. Devletçiliğin anayasaya girmesini istiyorlar. Bu, şimdiye kadar kabul edilen maddelere zıddır. Mustafa Kemal'e bu konu üzerinde uzun boylu konuştuk. Kızdı, «Ben Socialisme d'Etat istiyorum» dedi. Kendisine bu anayasanın sosyalizm esaslarına göre değil, liberalizm esaslarına göre hazırlandığını, halkçılığın, demokrasinin icabı olduğunu söyledim. Devletin kapitalist rejimlerde de kamu kuruluşlarını murakabe ettiğini, istediği zaman kârı sınırlandırdığını söyledim. Devletçiliğin anayasaya girmesine lüzum olmadığını bildirdim. Fakat Mustafa Kemal'e derin anlatamıyorum.

Ağaoglu'nun Atatürk'le yaptığı bu konuşma, 1924 anayasasının hangi şartlar altında hazırlandığını, Atatürk'ün etrafındaki gerici, liberal, tutucu bir kadro ile, devrimci bir anayasa yapmakta çektiği zorlukları belirten bir konuşmadır. Ağaoglu gibi bir çok aydınlar, memleketin şartlarını, sosyal yapısını incelemeyen, batı devletlerinin anayasalarını tercüme etmekle, onların kuruluşlarını taklit etmekle, demokratik burjuva devriminin yapılabileceğini sanıyorlardı. Bir çoğunun kafasında nasıl bir devrim istedikleri de belli değildi.

Atatürk'ün sofrası bütün bu devrim konularının, memleket meselelerinin konuşulduğu bir yerdi. Mustafa Kemal bu sofrada herkesi dinler, keskin zekâsı ile konuşmalardan sonuçlar çıkarır, kararını verir ve hemen yürürlüğe geçirirdi. Hiç kimse ona karşı gelmiyordu. Özellikle memleketin objektif, sübjektif şartlarını incelemeye, ekonomik bünyeyi ilmi metodlarla araştırmaya hiç lüzum görülüyordu.

Zekeriya Basın Genel Müdürü olarak çalışıyor, bir taraftan da «Aynı Tarih» Dergisi'ni çıkarıyordu. Bu sıralarda Çocuk Esirgeme Kurumu Başkanı Fuat Bey, New York'ta yaptığı beraber çalışma teklifini tekrarlardı. Hiçbir iş yapmıyorken, bu alanda çalışmak da faydalı olabilirdi. Ancak işe başlamazdan önce memleketteki çocuk meselesinin ne olduğunu anlamak için sosyal bir inceleme, «social survey» yapılmasını istiyordum. Böyle bir inceleme, memleketin diğer bölgelerindeki durumu da araştırmak için bir başlangıç olabilirdi.

Çocuk Esirgeme Kurumu yönetim kurulu böyle bir projenin hazırlanmasını kabul etti. Proje hazırlandıktan sonra, mütehasşıslar heyetinde görüşülecekti. Proje, çeşitli sorularla, müşahedelerle durumu mümkün olduğu kadar realiteye dayanarak tesbit edecek şekilde hazırlanacaktı. Bir derde derman bulabilmek için her şeyden önce derdin ne olduğunu bilmek gerekir. Devrim yapan bir memleketin her alanda ilmi metodlarla çalışması, memleketi ilmi metodlarla tanınması, daha sağlam a-

dımlar atılmasına yardım edebilirdi. Bu sosyal inceleme, bir deneme olacaktır.

Projeyi hazırlamanın uzun sürmedi. Yönetim Kurulu projenin uzmanlar heyeti tarafından incelenmesini kabul etti. Her şey yoluna girmişti. İlim Heyeti toplanmazdan birkaç gün önce Fuat Bey:

— Cemiyetimizin fahri başkanı, Mustafa Kemal'in refikası Latife Hanım'dır... Ben kendisine hazırladığımız projeden bahsettim. Toplantıdan önce projeyi dinlemek ve sizinle konuşmak istiyor, dedi.

Latife Hanım'ın geleceği günü kararlaştırdık. Cemiyetin merkezinde Fuat Bey'in odasında buluştuk.

Latife Hanım, orta boylu, ince, esmer güzeli bir kadındı. Gayet vekarlı giyinmişti. Siyah yeldirmesi, siyah bağörtüsü ile olgun bir kadın hissini veriyordu. Kendisine düşüncelerimi anlattım. Projenin okunmasını istedi. Bu biraz uzun sürdü ama, dikkatle dinledi. Projenin okunması bittikten sonra, onun fikirlerini öğrenmek istiyordum. O, elinde sinirli sinirli çevirdiği bir cam hokkayı elinden bıraktı, katı bir sesle:

— İyi hazırlanmış, etraflı bir proje, dedi, Fakat bizim memlekette uygulanamaz.

Sebebini sordum. Şu cevabı verdi:

— Bu gibi şeyler Ancak Amerika'.

da yapılabilir. Bizim şartlarımız buna uygun değildir, dedi. Ve ayağa kalktı: — Uzmanlar heyeti projeyi görsün, uygun bulurlarsa, yürürlüğe girer. Ben kendi fikrimi söyledim, dedi.

Fakat Latife Hanım'ın bu sözleri, düşünceleri, bana projenin geleceğini anlatmıştı.

Toplantıdan bir hafta sonra uzmanlar heyeti Fuat Bey'in odasında toplandı. Davet edilenlerin hepsi gelmişti. Yalnız Adliye Bakanı Yusuf Kemal eksikti. Ben proje hakkında küçük bir açıklama yaptıktan sonra projeyi okudum. Uzmanlar büyük bir ilgiyle dinlediler. Esas bakımından projeyi, çok faydalı buldular. Konuşmaların bu hararetili anında kapı açıldı, Adliye Bakanı Yusuf Kemal Bey içeri girdi. Aşağı yukarı konuşmalar bitmişti. Yusuf Kemal Bey geç kaldığı için özür diledi. Sonra Fuat Bey'e döndü:

— Burada bir uzmanlar heyeti toplanıyor. Projeler konuşuluyor. Siz böyle bir heyeti davet etmek için genel meclisin muvafakatini aldınız mı? Onların haberi var mı? dedi.

Fuat Bey yönetim kurulun danışma niteliğinde bir toplantı yapmaya yetkisi olduğunu bildirdi. Yusuf Kemal iddiasında ısrar etti. Bu defa uzmanlar Yusuf Kemal'e tartışmaya giriştiler. Yusuf Kemal'i iddiasından çevirmek mümkün olmadı. Ben rüzgarın Çankaya'dan estiğini anlamıştım. Latife

Sabiha Sertel, eşi Zekeriya Sertel ve kızı ile Amerika'da sosyoloji öğrenimi yaptığı sıralarda.

SABİHA SERTEL'İN NİLARI

YUSUF KEMAL BEY
— Çankaya'nın müdahalesi —

fe Hanım'ın giderken söylediği sözle-
rin altını çizmiştım. Tartışma daha bir
müddet devam etti. Nihayet Ziya Gök-
alp küskün küskün yerinden kalktı:

— Bu toplantı kanuna uygun mu,
değil mi? Önce yetkililer aralarında
karar versinler, sonra bizi davet etsin-
ler. Biz her zaman çalışmaya hazırız,
dedi. Hiddetle kapıyı çekip gitti. Diğer
uzmanlar da onu izlediler.

Odada Fuat Bey, Yusuf Kemal, Ze-
keriya ve ben kalmıştık. Zekeriya ile
Yusuf Kemal arasında geçen uzun bir
münakaşadan sonra Yusuf Kemal
«kanuna riayet mecburiyetinde olduğun-
uz» söyleyerek çıkıp gitti. Fuat Bey'e
döndüm:

— Bu nedir Fuat Bey?

Fuat Bey kıpkırmızı kesildi. Ce-
vap vermedi.

— Bu rüzgar Çankaya'dan esiyor
değil mi? dedim.

O öfüne baktı:

— Galiba, dedi.

— Galiba değil, muhakkak. Bili-
yorsunuz ki, Latife Hanım bu projeye
itiraz etmişti. Yusuf Kemal Bey, ha-
nımefendiye memnun etmek için bu
toplantıyı dağıttı.

Fuat Bey yine cevap vermedi. Düş-
günüyordu. Korktuğu yüzünden belliy-
di.

— Bu şartlar altında benim burada
iş göremeyeceğimi siz de anlıyorsunuz,
değil mi? Ben burada ilmi bir araştır-
ma dahi yapamazsam, diğer konularda
ileri süreceğim fikirlerin yürütülebi-
lmesine nasıl inanabilirim? Sizi de müş-
kül duruma düşürmez miyim?

Fuat Bey susuyordu.

— Bir uzmanlar toplantısı için ge-
nel kurultay oy alacağımızı anıy-
muyoruz?

— Zannetmiyorum.

**Sabiha
Sertel'in
Türk
toplumunun
yapısı
üzerinde
bilimsel
araştırma
yapmasını
engelleyen
Latife
Hanım...**

Amerika'dan memlekete ne zengin
hayallerle dönmüştüm. Halka faydalı
olmak için Anadolu'nun içlerinde çalış-
maya hazırlanıyordum. Şimdi hayal-
ler sönmüş, hayat gerçek çehresiyle
karşınızda duruyordu. Zekeriya kendi
mesleği olan gazeteciliğe döneceğini
bildirerek benim de beraber çalışmamı
teklif etti. Bu, kendi mesleğimden ayrı-
mak demekti. Zaten bu alanda ne ya-
pabilirdim? Bir mektepte sosyoloji ho-
cağı. Ben, daha geniş bir alanda çalış-
mak, toplum meseleleriyle uğraşmak,
öğrendiklerimi ve fikirlerimi yaymak
istiyordum. Gazetecilik bu bakımdan
bana elverişli göründü.

Sabiha Sertel bu olaydan sonra
İstanbul'a giderek eşi Zekeriya
Sertel ile birlikte basın hayatına
atılmıştır. Sertellerin yayımladığı
Resimli Ay, gazetecilik tekniğin-
de getirdiği yenilik ve sosyal ko-
nulara eğilen muhtevasıyla Türk
basınında başbaşa bir olay ol-
muştur. Şeyh Said İsyanı ile çı-
kartılan Tahriri Sukun Kanunu
memlekette bir terör havasının
esmesine sebep olmuş, bu arada
Zekeriya Sertel de İstiklal Mah-
kemesi'ne verilerek Sinop'a sür-
gün edilmiştir. Bu dönemde Sabi-
ha Sertel Resimli Ayı tek başına
geçitli zorluklara ve baskılara
rağmen devam ettirmiştir. Zeke-
riya Sertelin sürgünden dönme-
sinden sonra Resimli Ay, bütün
seçkin yazarların bir araya gel-
diği daha güçlü bir mücadele or-
ganı olmuştur. Sabiha Sertel, a-
nılarının bu bölümünde «bürokrasi-
nin devrimci ruhu nasıl yoz-
laştırdığını ve komprador burju-
vazinin temellerinin nasıl atıldığını»
anlatmaktadır. Yıl henüz 1925'tir.

Durumda bir değişiklik yok-
tu. Sürgüne giden di-
ğer gazeteciler de dönmüştü. Fa-
kat İstiklal Mahkemeleri ve Tak-
rirî Sukun Kanunu'ndan sonra her-

kes yılmıştı. Gazeteler havadis ve-
riyor, macera hikayeleri anlatıyor, fa-
kat memleketin kalkınması, devrimin
gelişmesiyle ilgili konulara kimse do-
kunmuyordu. Güzelim hürriyetin eli
ayağı bağlı. Fikir, söz, düşünce hürri-
yeti daha menfasından dönmemişti. Öte-
de beride çıkan dergiler, edebiyat der-
gileri bir kaç nüsha çıkıp kapatılıyor-
du. Çarpışan fikir akımları yoktu.
Devrimin ideolojisi bile tartışılmıyor-
du.

Atatürk'ün cumhuriyetçilik, dev-
letçilik, halkçılık, milliyetçilik, devrim-
cilik, laiklik prensipleri anayasaya gir-
mişti. Fakat bu prensiplerin kavramını
meclisteki gericiiler, hattâ Atatürk'ün
etrafını saran kadro dahi açık bir ge-
kilde anlamış değildi. Üst yapıda re-
formlar yapıyor, fakat köyün kalkın-
ması, köylünün eğitimi, sanayileşme, iş-
çi hakları gibi ana konulara dokunul-
muyordu... Atatürk'ün bütün samimi
dileklerine rağmen, gericiiler bu pren-
siplerin hayata geçirilmesine engel olu-
yorlardı. İlerici görünen kadro dahi
«devrimler artık bitmiştir» diyorlardı.
Millî kurtuluş savaşındaki heyecan
sönülmüştü.

Devletçilik Atatürk'ün hedef tut-
tuğu amaçtan ayrılmıştı. Mustafa Ke-
mal, devletçilik prensibiyle, Türkiye'yi
yabancı sermayenin ekonomik baskı-
sından kurtarmış, ekonomide bağımsızlık
sağlamak amacını ileri sürmüştü.
Türkiye'yi kendi kaynaklarıyla, em-
peryalistlere borçlanmadan kalkandır-
mak istiyordu. Nasıl ki uzun zaman dış
memleketlerden borç alınmadı. Fakat
devletçilik gericiiler, çıkarıcılar elinde
«millî zengin» yetiştirme politikası şek-
linde anlaşıldı. Bu politika Türk ser-
mayedarlarıyla azınlık sermayedarları-
nı korumak hedefini güttü.

Sanayileşme konusunda özel te-
şebbüsün kuramayacağı sanayii, devle-
tin kurması, aynı zamanda özel ser-
maye yatırımlarına devletin ortak ol-
ması, devletin kredi vermesi kabul e-
dildi. Özel sermaye yatırımları ancak
kendisine kâr, gelir sağlayan alanlara
yapıldı, sanayileşme gereği gibi geli-
medi. Devlet işletmeleri, zarar veren

kuruluşlar haline geldi. Böylece devlet-
çilik prensibi, servet kaynaklarını halk
yararına millileştirme amacından uzak-
laştı, sermayedarların gelişmesine hiz-
met eden bir nitelik aldı. Gelişme sey-
rinde ticaret burjuvazisi, yine yabancı
sermaye ile işbirliği kurmaya önem
verdi. Yavaş yavaş yabancı sermaye-
nin memlekete girmesine sebep oldu.
Bu sermaye açıktan açığa giremiyor,
kurulan şirketlerde sermaye Türk ser-
mayesi olarak gösteriliyordu. Özellikle,
İş Bankası kuruluştan sonra bu işbir-
liği daha da arttı. Komprador burju-
vazisinin temelleri o devirde atıldı. Dış
sermayeye komisyonculuk edenlerin
villaları, apartmanları yükseliyor, işçi
ve köylü arasında sosyal sefalet, emek-
le sermaye arasında ziddiyetler artı-
yordu. Kurulan milli bankaların, dev-
let işletmelerinin idare meclislerine
Halk Partisi kodamanlar mebuslar
yerleşiyordu. İş Kanunu meclis çekme-
lerinde uyutuluyor, işçilerin teşkilat-
lanması, sendika kurma hakları hergün
biraz daha daralıyordu. Toprak refor-
mu rafa kaldırılmıştı. Köy ise balta
girmemiş bir orman... Üretim araçları
hâlâ karasaban... Ziraati makineleştir-
me, istihsal artırma, köylüyü toprak-
landırma konuları ikinci planda geli-
yordu. Derebeylik artıkları, ağalar hâ-
lâ köylüyü büyük ölçüde sömürüyor-
lar. Köyde okul az. Öğretmen yok...

İdareciler «memlekette sınıf kav-
gası yoktur» diyorlar. İşçinin haklarını
savunmasını önüyorlar. «Sınıfsız top-
lum» sözü, burjuva sınıfının gelişmesi,
işçi sınıfının ezilmesi manasını ifade e-
diyor. Bu sınıfın gelişmesini, teşkilat-
lanmasını baskı ile önüyorlar. Dar ge-
lirli memur, esnaf, zanaatçı büyük bir
geçim zorluğu içinde...

İşte «Resimli Ay» ikinci devre-
sine bu şartlar altında girdi.

Gelecek Hafta

**CHP'NİN
FAŞİZMİ**

Hak savaşçısı Singer işçileri konuşuyor...

Osman S. AROLAT

POLİS SALDIRISINA KARŞI DİRENEN SINGER İŞÇİLERİ

— Hak mücadelesinde dövülmek, hapsedilmek de var! —

Anayasamızın 46. maddesi bütün işçilere özgür sendikalaşma hakkını verir. Ve bu maddeye dayanarak işçiler 275 sayılı yasanın belli aksaklıkları ve kendilerinden yana olmayan uygulamalarına göz yumarak sendikalaşırlar. Gel gör ki, işçilerin bu hakları yıllardır işverenler tarafından engellenmek istenir.

Bunun nedeni işverenin tatlı kârını sürdürmek isteğidir. İşçiler istedikleri sendikalarda birleştikleri oranda işverenin tatlı kârından daha fazla pay alabilirler. Oysa işverenin istediği, önce kendileriyle anlaşmaya varan ve işçilere uyutma payı veren sendikalarda işçilerin birleşmesidir. Hal böyle olunca işverenler, kendilerinin ortağı durumunda olan sendikaları kaydırırken, işçiden yana olan sendikalara ellerinden geldiğince zorluk çıkarırlar.

Son Singer olayı da bu çatışmalar zincirine eklenen yeni bir halkadır. İşveren yine kendi istedikleri sendikada işçilerin birleşmelerini engellemek istemektedir. Bu nedenden fabrikada çalışan 500 işçiden 350'sinin Çelik - İş'ten ayrılıp Maden - İş Sendikasına geçişini engelle-

mek için üç işçiyi fabrikadan çıkararak gözdağı vermek istemiştir. İşçiler buna karşı direnince de onları toplum polisleriyle karşı karşıya bırakmıştır. Polis sis bombaları, göz yaşartıcı bombalarla işçileri fabrikadan dışarı çıkarmak isterken fabrikada yangın çıkmıştır. Daha sonra yakalanan işçilerin saatlerce dövülmesi bu olayla yeni bir dönemin başladığını göstermiştir.

Bu yeni döneme girilirken işçilerin tutumları da biraz değişmiş durumda. Artık konuları büyük pörçük düşünmüyorlar. Polisle karşı karşıya gelişlerini öyle kendi başına, tek olarak değerlendirmiyorlar. Konuşmalarında olayları eski olaylarla birleştirerek açıklıyorlar. Konuşmalarında birbirlerini tamamlıyorlar.

— Ashnda bu fabrikanın işlerinin kökü bozuk. Çocuğun hasta olur, cenazen olur, zor i-

zla alırsın. Ancak bir gün izin verirler.

— Geçende Eskişehir'li bir arkadaşın çocuğu oldu, izin vermediler. Kaçtı gitti, gelince marangozhane yerine dökümhane-nede çalıştırdılar. Hem de hamlık ettirdiler. Ufak tefekti, itiraz edince işten atıldılar.

— Çelik - İş'i de kendilerine uydurmuşlar, işten atılanlarımız bir de oradan kovulur olduk.

— Bunlar kendilerine göre sistemlerini kurmuşlar. Biz, kendimiz onların isteği dışında sendikaya kaydolmaya başlayınca harekete geçtik. Önce üç arkadaş kapı dışarı ettiler. Sonra da sendikaya kaydolan 350 işçiyi çıkaracaklarından söz etmeğe başladılar.

— Geçen hafta cuma günü sabahı fabrikaya geldiğimizde fabrikanın içi çalkanmaktaydı. Üçü atılı diğerleri de atılacak diye haber yollamışlardı. Direnmeğe karar verdik. Üç arkadaşımız geri dönene kadar çalışmıyacağız, dedik.

— Polis gelip hemen fabrikayı çevirdi. Alelusul isteğimizi sordu. Biz de isteğimizi Maden İş'ten öğrenin» diye cevap verdik. Ama sonra öğrendik ki bizim fabrikanın müdürü Roxburg sormalarını engellemiş.

— Cuma günü akşamı saat 11.45'te Maden İş'ten bize ekmek ve sigara göndermişler. Bize önce Çelik - İş ekmek gönderdi dediler, biz ekmekleri istemeyince de Maden - İş'in gönderdiğini ama emniyet müdürünün bize verilmesini engellediğini söylediler.

— Zaten direnmeden bir saat sonra suyu kesmişlerdi ve kalorifer çalışmıyordu.

— Cumartesi sabahını öyle soğukta ettik. Sabah birden neye uğradığımızı bilmedik. Birden sis bombaları ve göz yaşartıcı bombalar patlamaya başlamıştı. Fabrikanın gerisine kaçtık. Hiç durmadan polisler bomba atmağa devam ediyorlardı. Arkadaşlardan bir kısmı «Türkiye'li kardeşlerimizi birbirine düşürmeyin» diye bağurdılar. Ama polisler sanki biz düşmanımız gibi bomba atmağa devam ettiler.

— Biz de kendimizi korumak için hurdalıktan aldığımız parçaları atmağa başladık. Artık camlar filan kırılmaktaydı. Bu ara bir de yangın çıktı. Kavgaya ancak o zaman duruldu.

POLİSİN BASKINI
— Kime hizmet? —

verdiler. Ayıp böyle şeyler dediler. Ben dönüp arkadaşlara durumu anlattım. Hep birlikte polisin istediği şekilde ikişer ikişer dışarı çıkmaya başladık.

— Ama sözlerinde durmadılar ağabey. Önce gidenleri salverdiler. Arkada kalanların üzerlerine çullandılar.

— Otobüs duraklarından filan topladılar bizi. Sonra öğrendik 114 arkadaşımızı toplayıp Üsküdar, Kartal, Erenköy emniyet amirliklerine göndermişler.

— Arabalara girerken bizleri Çelik - İş'ten Süleyman, İbrahim, Lütfi tehdit ettiler. Küfür ettiler.

— Polisler de arabalara biner binmez bizlere küfür ettiler ve joplarla vurmağa başladılar.

Ayağındaki yarayı açıp bize gösteren Adem Karakaş konuşmağa başladı.

— Beni çok fena dövdüler. Üsküdar karakolunda falakaya

Singer Türk halkını nasıl kazıkıyor ?

● 1850 yılında Newyork'ta Asaf Merit Singer isimli birisi tarafından kurulan «SINGER» yabancı sermayenin ilk uzantılarından biri olarak 1880 yılında Türkiye'de işletme kurdu.

● Çok kısa bir süre sonra firmanın Hollanda'lı müdürü Abdülhamit sulkaşında yer alarak ülkenin iç işlerinde söz sahibi olmaya çalıştı.

● Seksen yıllık sömürü mekanizmasını işletirken kendini Anadolu halkına Devletin firması gibi kabul ettiren Singer, 1960 yılında yabancı sermayeyi teşvik kanunun nimetlerinden daha iyi yararlanmak için Kartal'da bir Montaj fabrikası kurdu.

● Derler ki, bu fabrikanın kuruluş sermayesi 11 milyon 800 bin liradır. Ve bunun 11 milyon 775 bin lirası Amerikan sermayesidir, 25 bin lirası ise Daniş Somersan adlı bir avukata aittir. Yani yabancı sermaye yerlisinin 471 katıdır.

● Singer Türkiye'de ortak sermayeli iki şirket haline gelmiştir. Singer Sanayii Şirketi, dışardan getirdiği parçaları monte eder. İmalat (bu aslında montajdır) kârı ile Singer Dikiş Makinesi Kumpanyasına satır. O da yurdun her yanında bulunan Singer mağazalarında ve satış büroların-

da kumpanya satış kârlarını da ekleyerek makineleri halka satır.

● Derler ki, Singer yalnız 191 tip makineler için makine başına iki dolar transfer hakkına sahiptir. Ama, şirket özünde hakkı olmayan 191 sv. ve 331 tip makinelerden de 191 tipmiş gibi ikişer doları Amerika'ya transfer eder.

● 1965 yılına kadar Singer Sanayii Anonim Şirketi, makineleri kumpanyaya faturalı olarak satardı. O tarihten sonra bu konsinye (mahn almış fiyatı ve kârı belli olmadan satış yapılır, satış fiyatından elde edilen gelire göre durum düzenlenir) olarak yapılmaya başlandı. Böylece kârın hemen tamamı dışarı transferi kolay olan Singer Anonim Şirketi'ne aktarılmaya başlandı.

● Singer trikotaj makinelerini komple olarak ithal edemediği için üç partide liberasyon listesinden yedek parça olarak getirir. Böylece yurda giren makineler memleketimizde monte edilir. 711.75 liraya mal olan bu makinelere yüzde 15 ithalat vergisi, yüzde 15 belediye, yüzde 2,5 liman vergileri eklenir. Bütün bunlardan sonra elde edilen 976.51 liranın yüzde 136'sı da montaj masrafı ve kârı olarak üzerine konur ve makinenin bir tanesi 2550 liraya satışa çıkarılır.

Bunu da yeneceğiz...

Menderes iktidarı döneminde Türk Ceza Kanunu'nun 141 ve 142 nci maddelerinin İtalyanların düşündüklerinden de daha ağırlaştırılarak anlamsız biçimlere sokulması, milli selamet kanunlarının getirilmesi, en nihayet Tahkikat Encümeni'nin kurulması, bir sinema seyredir gibi gözlerimizin önünde oldu. Dış yardım ve krediye dayanan ekonomik ve politik bir ilkeyi kabullenmiş bir iktidar halk kitlelerini ve onun öncülleri sayılan düşündürleri ezmek için sınıf çıkarlarını bu kanunları çıkarmakta buluyordu. Bütün bunları demokrasi adı altında yapıyordu. Bu on yıl sürdü. On yıl sonra bu iktidar bir askeri darbe ile devrildi. Yerine gelenler 141 - 142 hariç bu kanunların çoğunu kaldırdılar. Yeni bir anayasa ile düşünce özgürlüğüne bir rahatlık verdiler. Bu anayasa ile, eski iktidarın oy mirasından yararlanan, yeni bir iktidar işbaşına geldi. Bugün görüyoruz ki, tarihten ibret almaksızın, bu iktidar da kendi sömürü ve sınıf çıkarlarına bilimsel olarak karşı koyanlardan aynı metodlarla intikam almak niyetindedir. Temel hak ve hürriyetleri koruma adı altında özgürlükleri kısıtlayan, sınıflar arasındaki çıkar çelişkilerini belirlemek isteyen kimseleri susturmak isteyen bir yeni terör kanunu getirmektedir.

Demirel iktidarı bunu bir adını da «komünizmle mücadele» koymaktadır. Ama aynı Demirel'in bir türlü komünizmin tanımlamasını yapmadığını görmekteyiz. Komünizmle mücadele, ama, hangi komünizmle? Sovyet ekonomik yardımı aldığı, Lenin mozaikine çiçek koyduğu, kadehini «Ekselans Brejnev şerefine kaldırdığı» Sovyetler komünizmi ile mi? Mao Çe Tung'un başında bulunduğu Çin komünizmi ile mi? Yoksa zaman zaman başbakanları ülkemize gelen, bizinkilerin oraya gittikleri Balkanlardaki komünizm ile mi? En nihayet Küba, Yugoslavya, Afrika komünizmi ile mi? Bunları söylemiyor.

Bir ülkede komünist partisi olmayacak, fakat komünistler ve komünizm tehlikesi olacak... Buna çocuklar güler. Demirel komünizm tanımlaması yapmaya kendi gücünün yetmediğini bildiğinden aydınları da yardımına çağırarak istemektedir. Sadece komünizmle biz mi mücadele edeceğiz, aydınlar (entelektüeller) de yardımımıza gelsin deneye varan bir çağrıda bulunmaktadır. Ama bu çağrıyı yaparken, komünizmin ne olduğunu bir türlü açıklamamaktadır. Halkın büyük çoğunluğu özellikle geri bırakılmış, Amerikan emperyalizminin boyunduruğu altına girmiş, ekonomik ve askeri meselelerinde bağımsız hareket etme olanağını yitirmiş bir toplumunda dikkatleri ve nazarıları başka yöne çekmenin kolaylığı içinde oynuyor. Buna büyük bir aydın kitlenin de korku belası yardımını çıkaracağını sanıyor. Hatalı yoldadır.

Menderes'in NATO'dan sonra Orta - Doğu'da komünizm tehlikesi adı altında

dış yardım kopar...Gı, dışarı yardım olanaklarını buna bağladığı artık inkâr edilmez bir gerçektir. NATO'nun başbakanlar seviyesinde Paris'te yapılan toplantısına Bay Menderes elinde komünizm tehlikesini belirten koskoca bir dosya ile gitmişti. 1953'te ortaya konan bu tehlike Nuri Es Sait'i de yanına alarak Bağdat Paketi doğurdu. İki kafadarın bütün sermayeleri anti - komünizm idi. Irak'ta ve Türkiye'de 1952 tevkifleri ve bir çok değerli insanın askeri mahkemelerce mahkum edilmeleri, biraz dış yardım, biraz kredi bedeli idi. Dış yardım olsun, kredi olsun ülkemizde 15 yıl geçtikten sonra hangi kesimlerin işine yaramıştır, dönüp bir bakalım. Bugün gelecek kuşakların altından kalkamayacağı ulusal bir borç yüküyle ezilmekteyiz. Menderes dosyası ise arşivlerde bir utanç belgesi olarak yatmaktadır. Kafadarı Nuri Es Sait ise bir köpek gibi Bağdat sokaklarında boğazlanmıştır. Arap ülkelerinde ise sosyalist partileri iktidardadır. Kim kimi kandırıyor kuzum?

Bugün ülkemizde ulusal bütçenin kimin ve kimler için kullanıldığı, kredilerin kimlere, hangi politik çıkar ve nüfuz altında dağıtıldığı, dış ticaret oyunlarından kimlerin yararlandığı, devlet eliyle kimlerin bir gecede milyoner olduğu konuşulmuyacak, yazılmayacak mı? Yazıldığı zaman işlerine gelmiyolar bunu, komünizm diye suçlayacaklar mı? Demirel getirmek istediği kanunlarla bunu yapmak istiyor. Bu niyetini, başta CHP olmak üzere, özgürlükten yana bütün partiler karşıladığı sürece gerçekleştiremez. Anayasa ile çelişeceği için bir güvenlik unsuru da Anayasa Mahkemesidir. Başvurulur, bozar. İş ki partiler ve zinde güçler Demirel'in yeni terörüne karşı direnmelerini bilirler.

Humanizm... Sosyalizm... Kapitalizm... Faşizm... Bunlar soyut kavramlar değildir. Muhtevaları vardır. Çağımızda herkes her şeyi biliyor. Bunlardan birini Donkişot'un yeldegirmeni sayıp hedef alarak kitleleri aldatmak en azından çağına ve çağının bilgilerine ihanet olur. Fikirlerden kork, kitaplardan kork, özgürlüklerin - Anayasayla verilir - kullanılmamasından kork... Sonra da çoğunluk oylarına dayanarak gerçekleri ortadan kaldırmaya kalk... Olmaz böyle şey...

İnanın ki, böyle bir tartışma ustane yazı yazarın sıkıyordur. Bilinen şeyleri bir daha tekrarlamaktan utanyoruz. Okumuş, yazmış, memleket yönetme iddiasına bürünmüş insanlara en basit gerçekleri söylerken yüzümüz kızarıyor ve gelecek kuşakların nice beyhude şeyler üzerinde durduğumuzu görmelerinden onurumuz kırılıyor.

Ülkemizin kaderini elinde tutanların bizi «dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip gerefli bir üyesi olarak» böyle kör dehlizlere soktuklarını gördükçe üzüntümüz artıyor ve bir çok acı deneylerden geçtiğimiz gibi hep derde elimizi attıkça tutacağımız bir güldür.

Bu, Singer'de üçüncü grevdir... İşçi daha bilinçlidir, arkasında artık güçlü bir sendika vardır ve soygun kumpanyası Singer Türk işçisini bu defa direte getiremeyecektir.

● Devrimci gençlik örgütleri de Singer grevini desteklediler.

Singer işçilerinin direnişi, diğer işçi kardeşlerinden olduğu gibi, devrimci gençlikten de büyük destek görmektedir. FKP Merkez Yürütme Kurulu aşağıdaki bildiri ile işçileri desteklediğini açıklamıştır.

«Direnen işçi kardeşlerimize, İç ve dış sömürçüleri karşı verdiğiniz ekmecek kavgasının zaferle sonuçlanacağına inanmaktayız. Bilirsiniz ki bu kavgaya memleketin gerçek sahibi emekçiler, yani sizler memleket yönetiminde söz sahibi olup bütün sömürülere kesin olarak paydos deyinceye kadar sürecektir.

Devrimci Türk Gençliği olarak zafere dek saflarınızda omuz omuza döğüşeceğimizi bilmeniz. Güzel günler bizleri beklemektedir.

Kahsolsun Amerikan sömürgeciliği ve onun ortağı patronlar.

Yaşasın Türk İşçileri!»

FALAKAYA YATIRILAN İŞÇİ ADEM KARAKAŞ
— Gazetecilere falaka izlerini gösteriyor —

yakıp 74 tane cop vurdular. Biri bir ara yüzüne bastı bu yara onun izi.

Sonra diğer işçiler yaralarını berçerlerini gösterdiler. Kendilerine çeşitli şekillerde hakaret edildiğini söylediler. İşçilerden biri avukattan öğrendiğini söylediği bir kanunsuzluğu anlattı.

● Dövmeler, dövme-
ler, hapisler karşısın-
da işçiler her gün da-
ha da bilinçleniyor...

— Biz, cumartesi günü öğleyin saat ikide yakalandık, bizi hakimın karşısına pazartesi günü öğleyin çıkardılar. Halbuki 24 saat içerisinde hakimın karşısına çıkarmaları lazımmış. Değil 24,43 saati bile geçti bizim mahkemeye çıkışımız.

Kartal'da hakim karşısına çıkarılan 20 işçi idi. 114 işçiden diğerleri karakollarda verdikleri ifadelerden sonra savcı tarafından serbest bırakılmışlardı. Bu 20 işçi de pazartesi günü yapılan duruşmaları sonunda serbest bırakıldılar. Sah sabah yaptıkları basın toplantısında olayı anlattılar. Doktorların kendilerine rapor vermesinden yakındılar. Sah günü ise, Kartal Savcılığı'nın itirazı ile bir üst mahkeme olan Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi,

işçilerden Adem Karakaş, Orhan Canbaz, Resul Kibar, Süleyman Aslan, Ahmet Yücel ve Ömer Faruk Birsoy'un tutuklanmasına karar verdi. İşçiler hakkında «Hürriyeti tahdit, Devletin emniyet kuvvetlerine mukavemet, hakaret, yangına sebebiyet vermek ve fabrikayı işgal etmek» suçlarından dava açılacaktır.

Bu baskılar, dövülmeler, tutuklanmalar karşısında Singer işçileri pes edecek midir? Hayır... Çünkü onlar, Singer'in sömürsünde dövüle dövüle çelikleşen iradeleriyle bu güne gelmişlerdir.

Singer Fabrikasında ilk grev, Maden - İş Sendikası'nın toplu iş sözleşmesi çağrısına işverenin katılmamasından 27 Mart 1963 tarihinde başlamış ve 84

gün sürmüştü. Ancak, sıkıyönetim döneminde yapıldığı için grev başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Grev gözöcü konması, grev cadısı kurulması, işçilerin birliktelikte bulunmaları sıkı yönetim kumandanlığına yasak edilmiştir. Bu arada Singer şirketi kendisine uygun bulduğu Çelik - İş Sendikasıyla masa başında anlaşmaya varmıştı. Bir yanda bir sendika işçilerin hakları için savasırken, masa başında başka bir sendika işverenle işi oldu bittiye getirmişti. Böylece bu 84 günlük direniş, bazı işçilerin canlarının yanmasıyla, kapı dışarı olmasıyla son bulmuştu.

İkinci grev ise Singer Kumpanyası'nda olmuştu. Mustafa Soydaş, 1926 yılında Singer kumpanyasına girmiş, makine tamiri ve montörlüğü yapan bir satış memuruydu. Singer, 41 yıllık bu memurunu, bir kuruş bile tazminat ödemedi, bir ku-

İnsanî belgelerle Marks'çı ve Freud'cu açıdan incelenen hikaye kitabı

GECEDİ

çaktı.

Yazan :

LEYLA ERBİL

Genel dağıtım: GE - DA
Çağaloğlu - İstanbul.

İşte İran Şahı'nın terör çetesi:

SAVAK!

Selma ASHWORTH

● Son günlerde yüksek tirajlı bir gazetede İran Sarayı'nın debdebesi bir peri masalı usulü ile tefrika edilmiştir. Oysa bu gözboyayıcı görünüşün ardında mazlum İran halkının sefaleti vardır... Öte yandan İstanbul'daki İran Konsolosluğu geçen hafta gazetelere gönderdiği bültenlerde İran'daki terörle ilgili haberleri «komünistlerin iddiaları» şeklinde nitelerek örtbas etmeğe kalkışmıştır. Şah'ın terörünü açıklayan aşağıdaki yazıyı, diplomatik yetkileri olmadığı halde küstahça siyasi beyanat vermeğe kalkışan İran Konsolosluğuna ithaf ediyoruz.

O kul sıralarında İran denince aklımıza: «Gülistan», «Ömer Hayyam», «Şeh-râzât», «Gül yağı, halı ve pet-role» gelirdi.

Şimdi İran denince aklımıza fakir, geri bir ülke, despot bir Şah ve «SAVAK» geliyor!..

«SAVAK», İran'ın korkunç, amansız gizli polisidir. Demok-rasi istiyen ilericiileri ezme, yok etme mekanizmasıdır.

«SAVAK»'ın personel sayısı 50.000'dir. Bunların dışında sa-yısı yüzleri geçen, esas görevi memurluk, din adamlığı, ser-best ticaret olduğu halde Savak hesabına casusluk edenler var-dır. Yani kahvehanelerde konu-gulanları, otobüste duyduklarını polise ihbar ederler... Beraber çalıştıkları kişilerin politik, i-nançları hakkında rapor hazırlarlar...

İran'ın büyük şehir ve kasabalarında «SAVAK» ofisleri abartmasız yüzlerce; köylerdeki çalışmalarını ise «SAVAK» başka bir adla yönetir: «Eğitim gücü» denen örgütler SAVAK'ın taa kendisidir.

SAVAK'IN YÖNETİMİ

Bazı İranlılar yarı şaka, yarı ciddi: «İranda motorlû ve motor-süz taşıtların % 75'i SA-VAK'a aittir» derler. Bunda büyük bir gerçek payı vardır. Otomobil, motosiklet v.s. nın dışında Savak'ın buyruğunda özel uçaklar ve helikopterler vardır.

Fotografik stüdyoları en modern araçlarla bezenmiştir. Band'a alma, parmak izi alma metodlarında da Batı Almanya veya Amerika'dan gelmiş en yeni metodlardır.

«SAVAK» yönetsel bakımdan üç kısımlara ayrılmıştır:

1 — İran'daki yabancı Elçilik ve konsoloslukların kontrolü.

2 — İran'da yerleşmiş ve görevli yabancıların kontrolü.

3 — Bakanlıklar ve Bakanlık memurlarının göz altında tutulması.

4 — Bankalar ve Banka memurlarının izlenmesi.

5 — Politik Partilerin kontrolü.

6 — Sendika çalışmalarının ve sendikacıların etkinliklerinin izlenmesi.

7 — Tüm Eğitim müesseselerinin, eğitici ve öğrencilerin gizli ve açık takibi.

8 — «Şüpheli Şahıslar» bölümü: Yani komünistler, Şah'ı istemiyenler, sosyalistler, liberaler, Musaddık taraftarları, hattâ ilerici din adamları da bu bölüme girer.

«SAVAK»'ın gerçek bütçesi gizlidir. Resmi rakamlar yıllık bütçenin 250 milyon rial olduğunu gösteriyorsa da, bu, gerçek rakamın çok ama çok aşağısındadır. Zira, İranlı öğren-

● SAVAK'ın kurbanlarında biri kurşuna diziliyor... Tudeh Partisi'ne mensup bu subay ölümü esarete tercih etmiştir...

İran zindanlarında kurşuna dizilen vatan perverlerde bir başkanı...

ci sayısının pek kabarık olduğu Batı Almanya'da yalnız «SA-VAK», 5 milyon dolar sarfetmektedir.

İLERİCİLERİN TUTUKLANMASI

Tutuklamalar genellikle gece yarısı yapılır. Önce bir veya iki sivil polis, herhangi bir özür ile ri sürerek eve girer. Onların verdiği bir işaretle, evi gembere almış olan diğer Emniyet subayları içeri saldırır. Yalnız «sanık» değil tüm ev halkı polis-hakaretine, kötü muamelesine uğrar, çoğu defa dövülür. «Sanık» götürüldükten sonra, geride bir kaç polis sanığın evinde kalır. Onları yedirip, içirip yatırmakla ev halkı görevlidir. Zira polisler orada kalıp, «sanıkla işbirliği» yapanların gelmesini beklemektedir. Ev arandığı zaman toplanan tüm kitap, broşür, gazete, resim, aile albümlerinden hiç biri sonra lade edilmez.

KURŞUNA DİZİLEN İRANLI SUBAYLAR — Şah'ın saltanatı onların cesetleri üstünde duruyor —

Evinde değil de iş yerinde, yahut sokakta veya bir başka şehirde tutuklanan kimsenin ailesi aylarca hattâ bazen hiç haberdar edilmez.

Politik suç, fikir suçu işlemiş kişilerin sorguya çekilmesi, 1953 Savak kanununa dayanılarak yapılmaktadır. Yani sanık ya işlediği suçların hepsini itir-

af edecektir, yahutta işkence altında zindanlarda ölmeyi göze alacaktır.

Son yıllarda SAVAK'ın işkencesi altında can verenler arasında İran'ın cessur solcuları: Mahmut K. Şuştari, Hüseyin Hariri, Varlân Salakiyan, Parvize Farhumand vardır. Bu adamların hiç biri işkenceye

L yndon B. Johnson, dünya kaderini elinde tutan ülkelerden birinin en sorumlu kişisi olarak görev süresini tamamlamış bulunuyor. Ne yazık ki, A.B.D. Cumhurbaşkanı olarak görevlendirildiği şu son beş yıl içerisinde, dürüst ve sağduyu sahibi hiçbir kimse tarafından kendisi hakkında tek bir olumlu satır yazılmadı. Aslında, böyle olmasına da pek imkân yoktu. Çünkü, Kuzey Amerika'nın içerisinde yaşamakta olduğu ve adına demokrasi (!) dedikleri siyasi rejimin kendine özgü bazı kuralları bulunmaktadır. Bugünün şartları içerisinde Amerika Cumhurbaşkanı demek, ülkenin egemen sınıfları emrinde olmak, yalnızca onların çıkarları doğrultusunda bir politika izlemek ve Amerikan emperyalizminin zor yolu ile yayılmasında büyük bir söz sahibi olan Pentagon'un isteklerine kayıtsız şartsız uymak demektir. «Başkan» denen kişinin bu genel çizgiler dışında kendine özgü bir siyasi kişiliği asla düşünülemez. Şayet Johnson, Amerika ve Amerikalılara şu son beş yıl içerisinde bir «Lyndon Johnson» olarak hizmet görecekti olsa idi, siyasi kapasite ve yeteneklerinin son derece kıstıllı olmasına rağmen, yine de bu kadar yıpranmayacak, belki de görevini daha şerefli bir şekilde devredebilecekti. Yine şurasını da unutmamak gerekir ki, Kuzey Amerika toplumunun aynı konuda kendine özgü başka bir kuralı daha bulunmaktadır. Savaşçı bir dış politikayı reddeden ve ağırlığını fakir Amerikalıların tarafına koyarak, egemen sınıflara engel olmaya başlayan bir Başkan'ın, görev süresini normal şartlar içerisinde tamamlayabilmesi beklenemez. Yeryüzünün tüm halkları artık iyice biliyorlar ki, Kennedy 1963 yılında, sırf alının ortasına egemen sınıflara SATILMIŞ kimse» damgasını yememeğe ve bir «John F. Kennedy» olarak kalmaya gayret gösterdiği için Dallas caddeleri üzerinde ense kökünden vurularak öldürülmüştü. Tıpkı Abraham Lincoln gibi...

Ne yazık ki, Lyndon B. Johnson tarihi çok kötü bir isimle geçecek. Gelecek nesiller tarih kitaplarını incelerlerken, kendisi hakkında pek öyle iyi şeyler okuyamayacaklar. A.B.D. Cumhurbaşkanı olarak son beş yıl içerisinde gerek içte gerekse dışta parmağını buluşturduğu işleri tek tek gözle-rimizin önünden geçirecek olursak, eminimiz ortaya çıkan manzara kendisi için bile pek iç açıcı olmayacak...

Dünyanın başına Vietnam cehennemini sardır-an Johnson yönetimi olmuştur. Johnson başkanlık koltuğuna oturmadan önce, yani 1963 yılının sonlarında, Vietnam toprakları üzerinde yalnızca 16 bin Amerikan askeri varken, bugün bu rakam, 7. ci filodaki onbinlerce bahriyeli, deniz piyadeleri ve jet uçakları hariç, tam 545 bin'e fırlamış bulunuyor. 1963 yılından bu yana, Vietnam'da en azından 600 bin sivil ve askerın kanları akıttı. Üstelik, milyonlarca yaşlı, kadın, erkek ve çocuk evsiz - barsız, aç yada sakat bir şekilde toplama kamplarında sürünmektedir.

Saygon sokakları orospularla dolu. Henüz çi-geği burnunda onbinlerce çocuk yaşındaki Vietnam'lı kız, bir lokma ekmeğe uğruna küstah Amerikalı askerlere moral (!) eğitimi sağlamakta. Ayrıca, karaborsa, rüşvet, devlet soygunu ve sefalet gibi manevi darbelerle koskoca bir Güney Vietnam toplumu dizleri üzerine çöktürüldü.

rağmen, «yalan itiraflarda» bulunmamışlardır.

(İranın Tudeh Partisinin Tahran komite üyelerinden Kolya Zakariyan'a evvela korkunç şekilde işkence yapılmış ve mart 1955'de beyni skılan kurşunlarla parça edilerek öldürülmüştü).

POLİTİK MAHKÜMLARIN SORGUSU

Engizisyona taş çıkartacak işkence usulleriyle göz dağı vermek istemektedirler.

Le Monde gazetesinin muhabiri, 7 saat işkenceye tutulmuş bir sanık'ın: «Böyle 7 saat yaşamaktansa tekrarı cehenneme gitmeyi tercih ederim. Benden istediklerinin 10 mislini kusmaya hazırdım.» dediğini yazmaktadır.

Yine sanıklardan Ali Kane Şansı askeri mahkemeye sor-muştur: «Bilmek istiyorum, biz insan mıyız, değil miyiz?

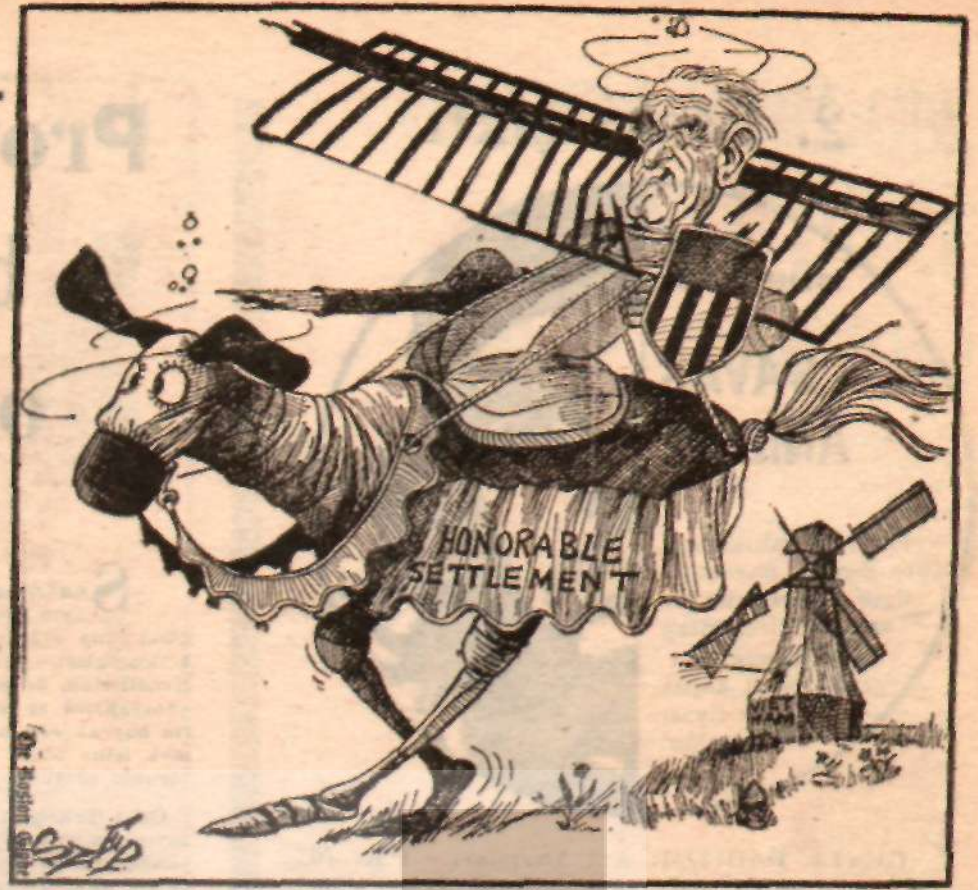
BAŞKAN JOHNSON'UN ARKADA BIRAKTIKLARI!

Mekin GÖNENÇ

Lyndon Johnson'dan önce, John F. Kennedy; «Mademki kendileri ile aynı havayı teneffüs etmekteyiz, öyle ise komünistlerle dostça geçinmek zorundayız» diyerek, yürekli bir şekilde ortaya atıyor, Khrushchev, Castro ve diğer komünist liderlerle karşılıklı temaslar sağlayıp doğu ve batı blokları arasındaki sürtünme ve anlaşmazlıkları azaltabilmek, dolayısıyla da soğuk harbin yıkıcı etkilerini ortadan kaldırmak için harekete geçiyordu.

Ne var ki, Johnson'un Beyaz Saray'a yerleşmesinden bu yana, bütün bu ümitler suya düşecek, bloklar arası sürtünmeler eskisinden de beter bir durum almaya başlayacaktı. Şöyle ki:

«Pueblo olayı»nı yaratan Johnson yönetimi. Yani, Kore ihtilafı Johnson zamanında tazelennmiş bulunuyor; Santa Domingo'daki özgürlük hareketini deniz piyadeleri ile boğazlatan ve Karahler'deki huzursuzluğu daha da artıran Johnson Yönetimi; Berlin üzerindeki anlaşmazlıklar Johnson'un zamanında - özellikle son aylar içerisinde iyice çıkmaza girmiş bulunuyor; Orta ve Güney Amerika diktatörlüklerinin iyiden iyiye Pentagon'un nüfuz sahası içerisinde ahamalları ve «yeşil berberler» in Güney Amerika'da bilfiil askeri harekate girişmeleri yine Johnson zamanında; Orta-Doğudaki İsrail - Arap ihtilafının bir savaş haline dönüşümünde Amerika'nın teşvikleri önemli bir rol oynamış bulunuyor; Johnson yönetimi Çekoslovakya olaylarının hazırlanmasındaki sinsi rolünü dünya kamuoyundan az çok saklamasını becerebildi ise de, artık bu olaylarla ilgili durumu süzününe çıkarmak; Amerika'da devlet içinde devlet olan güçlü bir örgüt var... CIA! John F. Kennedy bu örgütün genel dünya politikasındaki kısırtıcı ve tehlikeli hareketlerini aç bir tecrübeden sonra öğrenmiş (Domuzlar Körfezi Çıkarması) ve CIA'yı esash bir kontrol altına almak üzere harekete geçmişti. Ne var ki, Johnson güçlü bir başkan olmadı için, kısa zamanda dizginleri bu örgüte kapıtararak, CIA'yı dünyanın başına iyice bela etmiş bulunuyor. Endonezya ve Yunanistan bu örgütün başka kurbanları. Türkiye dahil birçok ülke CIA ajanlarının yarattığı tehlikelerle karşı karşıya; Yeryüzünün hemen her ülkesinde Amerikan düşmanlığının iyice kök salması yine Johnson devresine rastlar. Diğer ülkelerin iç işlerine en hayasızca karışan Amerikan siyasi yönetimlerinden birisi de Johnson'un ki. Amerikalı ile diğer batılı ülkeler halklarının aralarının iyice açılması yine aynı devrenin ürünü. Adeta Amerikalı olmak «ayıp» gibi bir şey oldu son yıllarda...

Kısacası, Johnson yönetiminin dış politikada tek bir YAPICI hareketi yok. Üstelik son derece YIKICI. Lyndon Johnson'un iç politikadaki tutum ve hareketleri, dıştaki karıştırdığı halatlardan daha da beter. Şöyle ki:

● Johnson yapmış olduğu siyasi konuşmalarında, Amerika ve Amerikalı'yı dışardakilere tanıtmak için daima şu deyişimi kullanır; «Büyük Toplum»... Ashında, Amerikan toplumunu Johnson'un zamanında bölündüğü kadar, hiçbir Başkan'ın devresinde bölünmemiştir. Bir çok batılı devlet adamı, iktisatçı yada sosyologların Amerika'yı tanımlamak için bugünlerde kullandıkları tek ve müsterek deyim, «hasta toplum»! Genç kuşaklar, aydınlar, örgütlenememiş emekçi toplulukları, azınlık Amerikalılar ve orta tabakadan sağduyu sahibi kimseler herhangi bir siyasi yönetime bu derece karşı çıkmamış bulunuyorlar.

● Kennedy döneminde zenci Amerikalıların siyasi ve sosyal hakları ile ilgili tasarı kanunlaştığı halde, Johnson yönetimi bunları tam olarak uygulama gücünü kendinde bulamadığı gibi, zenci sorunlarına gerçekçi bir şekilde eğilemediği için, zenciler düzene baş kaldırmış bulunmaktalar; Sırası ile Watts, Harlem, Newark, Washington ve Şikago ayaklanmaları hep Johnson yönetimi zamanında. «Kızgın yaz» deyişimi, Johnson devresinden topluma kalan bir yadigar...

● Johnson yönetimi ayrıca, Amerika'nın iyiden iyiye bir polis devleti haline geldiği devir. Yeryüzünde polisin kendi halkına en gaddar ve insafsızca saldırdığı bir ülke oldu çıktı Amerika. Son Şikago, Los Angeles, Oakland ve New

York'taki kanlı olaylar bunun canlı örnekleri.

● Eğitim düzeninde bir keşmekeştir gitmekte. Yalnız son iki hafta içerisinde öğrencilerin yönetime baskıldıkları okul sayısı bütün eyaletlerde 14!

● Johnson yönetiminde Amerika'da iki büyük siyasi cinayet işlendi. Martin Luther King ve Robert Kennedy herkesin gözleri önünde kurşundan geçirildiler. Gereken tek birsey yapılmamış bulunuyor. Üstelik, aynı Johnson, John F. Kennedy'nin öldürülmesi ile ilgili olarak bizzat resmi bir kişi tarafından (New Orleans savcısı) itham edildiği halde, cinayete ilgili nedenlerin ortaya çıkmasını engellemiş, yeni bir araştırma açılması için yetkisini kullanmayarak kamuoyunda şüpheli bir kişi olarak yer etmiştir.

● Mali alanda, Amerikan altın stoklarının en çok eritildiği, Amerika dış ödemeler dengesinin en çok açıkları vererek Amerikan dolarının devalüe edilmesi tehlikesi ile kaldığı dönem de, yine Johnson yönetimidir.

Peki Johnson yönetimi esnasında hiçbir olumlu iş yapılmamış mıdır? Evet yapılmıştır. Her yıl ortalama 50 milyar dolar üzerinde bir para savaş endüstrisine akarak, tekelci şirketleri daha da zenginleştirmiş, Amerikan tekelileri yeni nüfuz sahalrı kazanmış ve Johnson beş yıllık başkanlık döneminde şahsi servetini en azından 10 misli arttırabilmiştir. Tabii bunlara olumlu hareketler denilebilirse...

İşte Lyndon Johnson döneminin kısa, fakat acı bilançosu!

Üç gün üstüste, 4 hapishane memuru tarafından kırbaçlandırılmış.

Dindar bir aileden gelen Bayan Fatemeye Bahar, 6 ay işkence zindanında tutulmuş ve hapishane memurları tarafından defalarca ırzına geçilmiştir.

Parvize Edalatmanes öyle vahşicesine dövülmüştü ki, çelikten kırbacla, sırtındaki yaralar aylarca kapanmadı.

Tahran'da ve İranın diğer şehirlerinde öyle zindanlar var ki, sadece adını söylemek halkın tüylerini ırpırtıyor. Bunların dışında, şimdiye kadar bilinmeyen fakat bazı şanslı mahkûmların oradan ölmeden çıkması üzerine mevcudiyetini dünyanın öğrendiği «ölüm merkezleri» vardır. En ünlüsü Baghe Mehran'dır.

İran'daki bu barbarca oluşlara dünyanın her tarafından protestolar yağmaktadır. Senyor Luigi Cavalleri, İtalyan en yüksek mahkemesi hakim; Claude Ducreaux Fransız hu-

kukçusu ve Dünya Hukukçular Federasyonu üyesi, Yules Chamé (Belçikalı hukukçu), Bloom Cooper (İngiliz) Amnesty International'in temsilcisi, Dr. Heldmann ve Dr. Wanderschneller, Dünya Amnesty üyeleri sık sık İranda politik mahkûmlara edilen korkunç muameleyi nefretle dünyaya haykırışlardır. Aynı zamanda Le Monde, The Guardian, Tribune ve Observer gazetelerinde bu konuda çeşitli yazı ve haberler yayımlanmıştır.

MAHKEME VE DAVA

Politik mahpusların mahkeme şekli anayasayı tamamen çiğnemektedir, ve mahkûmun kendini savunmasını, kendini savunmak için bir avukat tutmasını çoğu defa ortadan kaldırmaktadır.

Mahkûm, işkence edildiğini mahkemede söylemeye kalkarsa iki misli işkenceye tabi tutulur. Çoğu defa politik sanığı savu-

nan avukatlar tutuklanır ve mahkûm edilir.

Meselâ mühendis Bazargan'ı ve Dr. Sahabiye askeri mahkemede savunmuş olan Ali Aska-re Masudi, Binbaşı Rahimi, Dr. Binbaşı Elami, tutuklanmış ve «vatan hainliği» savunma suçuyta hapsi boyanmışlardır.

Bazı hallerde, davaya hapishane hücrelerinde bakılır. Tudeh Partisi üyelerinden ve İran'ın millî kahramanlarından Khosrav Ruzbeh, bundan 10 yıl önce hapishane hücrelerinde bakılan davasının sonucu ölüme mahkûm edilmiştir.

Agustos 1953 askeri darbesinden bu yana bütün sanıklar ya ölüme, yahutta hayat boyunca hapse ve çok uzun süreli hapis cezalarına çarptırıldılar.

Yalnız son 2 yıl içinde 56 kişi ölüme cezası giymiştir, bunların 38'i infaz edilmiştir. Gene son 2 yıl içinde politik mahkûmların çarptırıldığı ceza tutarı 500 seneyi bulmaktadır.

Bunlara zindan demek daha doğru olur. İran hapishanelerin-

deki durum tek kelime ile korkunçtur. Mahkûmlar ufak, karanlık, rutübeli hücrelerde tek başına tutulur. İlk iki, üç sene kimse onları ziyaret edemez. Her çeşit iletile tutulurlar ve hastahane onları tedavi ettirmez. Kitap okumaları yasaktır. Hattâ gündelik gazeteyi bile göremezler.

HAPISHANELER

Mahkûmlar arasında bir hapishaneden diğerine sürülenler vardır: Safare Kabremam, 21 senedir hapistelerdir, son bulunduğu hapishane; Barazcan!

Tudeh Partisinin Ordu Örgütünden 12 kişi, 14 senedir hapistedir. Hassan Sabzevari 14 yıl hapis ve işkence çekmiştir. Tudeh Partisi'nin bazı üyeleri arasında 18 sene hapis yatmış olanlar vardır.

Tahran'da askeri mahkemede bakılmıya başlanmış olan davada biri öğrenci olmak üzere 14 «sözüm ona» komünist vardır. «SAVAK»ın eseri olan bu da-

va'da Savcı gımdiden 10 sene istemiştir suçlular için.

Davayı dinleyen ecnebi müşahitler arasında Coventry Millet Vekili (İngiliz) Mr. William Wilson ve Epping (İngiliz) millet vekili Stanley Newens Şah's yazdıkları ve 70 İngiliz millet vekilinin de imzaladığı mektupta bu vahşeti protesto etmişlerdir.

Amnesty International adına Amerikalı kadın avukat Mrs. Betty Asshento da Tahran'dadır.

İranlı aydınlar ve öğrenciler burada İngilizlerle beraber (İngilizlerin arasında milletvekilleri, hakim ve avukatlar vardır) «Anglo - Iranian Committee for the defence of Political Prisoners» adında bir komite kurmuşlardır.

İran Şahı, SAVAK'la, Mollalarla ve gericihlerle kolkola belebet İran ulusunu ezileceğini santıyorsa çok yanlışıyor.

«Yarın» daima ilericilerin olmuştur. «Yarın» daima geriye, karşı ve fikri ezmiye kalkanları ezenlerin olmuştur.

2. Baskı çıktı

GENEL DAĞITIM: Ant Yayınları - P.K. 701
Sirkeci - İstanbul,
ANKARA DAĞITIMI: Anadağıtım - Türk 13
Pasağı - Yenışehir - Ankara,
İSTANBUL DAĞITIMI: GE-DA (Genel Dağı-
tım).

Ortadirek

15 LİRA

Yaşar Kemal
Yer demir
gök bakır

15 LİRA

Yaşar Kemal
Ölmez otu

15 LİRA

Yaşar Kemal
Üç
Anadolu
efsanesi

10 LİRA

Kemal Süllük
Sabahattin
Ali
dosyası

7,5 LİRA

Kemal Süllük
Nâzım
Hikmet'in
polemikleri

7,5 LİRA

Yevtucenko
Yaşantım

5 LİRA

Alberto Bayo
Gerilla
nedir

5 LİRA

Stokely Carmichael
Siyah
iktidar

7,5 LİRA

Prof. Tanyol, tekzibi ile bilimsel seviyesini ortaya koymuştur!

Oya SENCER

Sun Ant Dergisi'ne
ayın Prof. Tanyol'a
göndermiş olduğu tekzip, bazı
açıklamaları gerektirmektedir.
Kendilerinin de belirttikleri gibi
«Sosyallizmi ne türden insanla-
rın bayrak ettiklerini teşhir et-
mek için» böyle bir açıklama
zorunlu oluyor.

Önce Tekzip'in, Ant'ın 105.
sayısında çıkan yazıya hiçbir
yönden cevap olmadığını söyle-
yelim. Tekzip yanlışların düzel-
tilmesidir ve tekzip hakkı Sa-
yın Tanyol'un yaptığı gibi «ih-
barda bulunmak» yada kızdığı
bütün kişi, örgüt ve çevrelere
küfürler yağdırmak için kulla-
nılmaz.

Tekzip adı altında gönderilen
«ihbar mektubunun» ortaya
koymaya çalıştıkları üzerinde
ayrılmış olarak durmadan önce,
bütününü incelemek yarar-
lıdır... Tezimin Edebiyat Fa-
költesi Profesörler Kurulunca
reddedilmesi olayı üzerine Ant'ta
çıkan yazının sadece bir pa-
ragrafla Prof. Tanyol'a ilgilidir.
Bu paragrafta, özce iki
nokta üzerinde durulmaktadır.
Tanyol'un, Kurulda Öğretim Ü-
yelerini, katı doktriner bulduğu
tez hakkında uyarması ve ra-
portör olmadığı halde mecliste
yaptığı konuşmada aday hak-
kında «gafli, megaloman, şımarık
gibi bilim dışı sözler kullandı-
ğı... Edebiyat Faköltesi Profes-
örler Kurulu'nda bulunan her-
kesin bildiği ve ifade ettiği bu
gerçekle, karşısında Sayın
Tanyol'un neden bu kadar bü-
yük bir öfkeye kapıldığını ve
yalnız beni hedef almakla yet-
tinmeyip İşçi Partisi'nden baş-
layarak birçok kişi ve örgüte
hücum ettiğini anlayamadık...

Tekzip'in en önemli yanı, bir
ihbar mektubu niteliği taşıma-
sıdır. Tanyol beni açıkça öğren-
ciyi ayartmak ve tahrik etmek-
le, Rektörlüğü işgal ettirmek-
le suçlamakta, adeta «her işin
başını bu kızdır, ne duruyorsunuz
harekete geçmek için» demek-
te... Öyle anlaşıyor ki Profes-
ör Tanyol, elinden gelse suçlu-
su henüz bulunmamış birçok su-
çu da bana yüklemekten çekin-
meyecektir. Tekzibi okuyanlar
böyle bir davranışı gerektiği gi-
bi değerlendireceklerdir. Bu ba-
kından, değil bir Profesöre, hiç
bir kimseye yakışmayacak bu
davranış üzerinde daha uzun
durmaya lüzum görmüyorum.

Tanyol'un olay karşısındaki
yorumu, bir sosyoloji profes-
örü olarak, sosyal olayları çö-
zümlemede sıradan bir insan
kadar bile başarılı olmadığını
göstermektedir. Son öğrenci
hareketleri pekçok kimse tara-
fından doğru anlaşılmış ve Tür-
kiye'nin içinde bulunduğu du-
rum için oturtulmuş olduğu
halde, Sayın Tanyol bütün so-
yal kanunları unutarak, belli
çevrelerin ağzını kullanarak o-
layları basit bir tahrike, kök-
süz ve temelsiz bir nedene bağ-
lamak eğilimindedir. Bu tutum,
Tanyol'un gençlik olaylarından,
Türkiye sorunlarından ve So-
yal Psikolojiden ne kadar u-

zakta bulunduğunu göstermek-
tedir.

Aynı tutumun bir başka örne-
ği de tekzibin hemen başında,
konusuyla hiç ilgisi yokken İşçi
Partisine yönelttiği suçlamadır.
Bir sosyolog olarak Parti'deki
ve Türk Solundaki olayları yo-
rumlamaya, anlamaya çalışsa-
ğı yerde eline geçen ilk fırsat-
ta, yıllardır sol örgüte karşı
beslediği kını ortaya koymak-
tadır... İşçi Partisi'nin bu tek-
zibe nasıl karıştığı veya karış-
tırıldığı gerçekten cevap bekle-
yen bir sorudur.

Tekzibin ana fikirlerinin ol-
duğu kadar üslubunun da bası-
nın belli bir kümesinde konuy-
la ilgili olarak çıkan, gerçekleri
tahrip eden yazılarla gösterdiği
gagıllık benzerlik, Sayın Tan-
yol'un son günlerdeki kişiliğini
ve tavırını açıkça ortaya koy-
maktadır. Bir zamanlar sosy-
alizmi kendisine paravan yap-
mış ve o zaman öğrenci olan
bizleri «ben sosyallistim onun i-
çin bana iftira atıyorlar, benimle
uğraşıyorlar» gibi sözlerle
kandırması olan Tanyol, etrafın-
daki kişiler uyanmaya ve olup
bitenleri değerlendirmeye başla-
dıkları andan itibaren bir çık-
maza düşmüştür. Gerçekten de
bugün artık ün ve şan kazan-
mak için «sosyallistim» diyerek
sosyalizmin tüm karşıt fikirleri
savunmanın imkanı kalmamış-
tır. Sosyalizmi kaynaklardan
öğrenen, eylem içinde bilenen,
yeni bir nesil yetiştirmek ve so-
yalizm sömürücülerine karşı
çıkılmaktadır. Sayın Tanyol ve

benzerlerinin son zamanlar-
daki gagınlık ve telaşlarına
ana nedeni de budur.

Tekzipteki bazı ayrıntılara
gelecek olursak, Sayın Tanyol
«Ant Dergisinin Oya Sencer'in
tezi hiçbir bilimsel gerekçeyle
dayanmadan reddedildi» demesi
pervasız bir yalandır» diyor. A-
ma bunun ardından beklenen
red gerekçesini yine açıklamı-
yor. Tezin sahibi olarak red ge-
rekçesini bilmek isterdim. Ha-
yır Sayın Tanyol, kulaktan dol-
ma dedikodular dışında hiçbir
resmi gerekçe gösterilmemiştir.

Zaten reddin bir jüride değil
de 50 kişinin üstünde bir kurul-
dan çıkmış olması böyle bir ge-
rekçenin verilebilmesine de im-
kân sağlamamaktadır. Her bi-
limsel eser, her doktora tezi e-
leştirebilir. Eksikleri, yanlışla-
rı mutlaka vardır... Ama bilim-
sel bir eleştirinin de kendine gö-
re şekli ve yolu vardır. Olay
kısaça şöyle meydana gelmiştir:
«Türkiye'de İşçi Sınıfının Do-
ğuşu ve Yapısı» konulu doktora
tezi tezin yöneticisi Profesör
Nurettin Şazi Kösemihal'e oku-
nduktan sonra Profesör Tan-
yol'a da inceletirilmiştir. Ele-
ştirileri ve uyarıları, o zaman
beklenmiştir. Profesör Tanyol
tezi başarılı bulmuş, tebrik et-
miş, kaynak eser olacağını söy-
lenmiştir. Bunun üzerine tez De-
kanlığa teslim edilmiş ve De-
kanlık teze iki rapor, yani
tez hakkında hüküm vermeğe
yetkili kişi seçmiştir. Bunlardan
biri Profesör Kösemihal, diğeri
Profesör Tanyol'dur. Profesör

Reklam, işlerinizi saat gibi yürütür

REKLÂM VE TANITMA FAALİYETLERİNİZİ
yurt içinde ve dışında
EN ETKİLİ VE EN İSRAFSIZ ŞEKİLDE YÜRÜTMEK İÇİN
Kurumumuz hizmetlerinden faydalanınız

BASIN İLÂN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no 1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

MADAM VURDUN, ÖYLEYSE DİNLE BAY TANYOL!

ANT'ın Dördüncü Cildi Çıktı

Yıllarından itibaren beşinci cildine başlamış olan ANT'ın 79-104 sayıları kapsayan dördüncü cildi de, haftalık olayları kronolojik şekilde ve sosyalist açıdan değerlendiren tarihi bir belge olduğu gibi, seçkin yazar ve sanatçılarımızın kalemleri ve fırçalarıyla görüşlerini yansıttıkları değerli bir kültür hazinesidir. İlerideki yıllarda ANT ciltleri, sosyalist mücadele tarihi hakkında bilgi edinmek, geçmişin olaylarını ve sorunlarını en sağlam şekilde değerlendirmek için gerektiğinde başvurabileceğiniz en güvenilir kaynak olacaktır.

ANT ciltlerini temin edebilirsiniz

● Kütüphanelerinde ANT ciltlerini bulundurmak isteyen okurlarımız için dördüncü cilt ve cilt kapakları hazırlanmıştır. Cilt kapakları 15, dördüncü cilt 50 Lira, daha önceki ciltlerimizin fiyatı ise 75 Liradır. İstanbul'daki okurlarımız Hürriyet Gazetesi karşısındaki «Cağaloğlu — Başmusaşah Sokak, No. 10/12, Tan Apartmanı»ndaki idarehanemize bizzat gelerek isteklerini temin edebileceklerdir. Taşradaki okurlarımız ise, isteklerini, «ANT Dergisi — PK 934 — Sirkeci — İSTANBUL» adresine bildirmelidirler. Ciltler ve cilt kapakları, talep sırasına göre, ödemeli olarak adreslerine gönderilecektir. Ambalaj ve posta masrafları karşılamak üzere ödemeli ücretine her cilt kapak için 3 Lira, her cilt için 5 Lira ilave edilecektir. Yalnız dördüncü cilde mahsus olmak üzere ellerinde 79 - 104. sayılar bulunan okurlarımız ANT idarehanesine gelerek 20 Lira fark verdikleri takdirde hazır 4. cilt alabilirler.

Tanyol tezi birbuçuk ay yamında tutuktan sonra, rapörtörükten çekileceğini bildirmiş ve adaya aynen sunları söylemiştir: «Bu tez tarih bölümünün eline geçerse seni harcarlar...» İki gün sonra Dekanlığa kendi elyazısıyla verdiği dilekçede rapörtörükten çekildiğini, tezin tarih bölümüne havalesinin gerektiğini bildirmektedir... Yerine tayin edilen rapörtör de teze Pekiyi derece takdir etmiş ve birinci defasında iki Pekiyi raporla kurula gelen tez kurulda reddedilmiştir. İkinci red sırasında, Sayın Tanyol rapörtör olmadı halde kurulda uzun bir rapor okumuştur. Kurulda bulunanların ifadesine göre, raporun özü, tezi doktriner ve katı marksizme suçlamaktır. Bu arada Sayın Tanyol'un hakkunda kullandığı «Gafil, megaleman, şumarık» gibi sözler bu pek bilimsel! eleştirinin niteliğini açıkça göstermektedir... Tanyol'un kürsüden uzaklaştırılmam için harcadığı çabalar pekçok kimsenin açıkça bildiği bir gerçektir. Sanırım kendisi de bunun aksini iddia edemiyeciktir.

Tanyol'un hakkunda kullandığı, pek bilimsel «azgın militan», «kaba kuvvetle bilimsel ünvan kazanmak isteyen kız» gibi sıfatlar bir yana, Kurul'da teze leyhte oy verenleri de «sizin ta-komdandır» diye suçlaması, Tanyol için sorunun bilimsel bir sorun olmayıp bir takım, bir klik sorunu olduğunu ayrıca açıklamaya lüzum göstermeyecek kadar aydınlık bir biçimde ortaya koyuyor.

Tanyol'un nelerden istifade edecek bir kimse olduğunu göstermesi bakımından bir başka itham da ilgi çekicidir. «Söz konusu kişi yalnız doktora öğrencisidir, hoca falan değildir» diyor. Mesele Tanyol'un sandığı

gibi adların başındaki kalabalık ünvanlarda değildir. Ancak kendilerinin bu ünvanların adamı olmadıklarını bilincinde altında hissedenler ünvanlara bu derece meraklı olurlar. Ben kendi «doktora öğrencisi» sıfatımı, Tanyol'un adının başındaki ünvana hiçbir zaman değiştirmek istemem... Kaldı ki, 3 yıldan beri, Kürsüde, Dekanlıktan gelen ders çizelgelerini de resmen imzalayarak, haftada 3 saatte kadar seminer yapma durumundaydım. Seminerlerin niteliği hakkında, öğrenciler fikre sahiptirler.

Son bir itham ise, Profesör Tanyol'un artık hafiyelik mesleğine de el attığını gösteriyor. Amerika'ya gideceğini ve bunun resmi vesikasına sahip bulunduğunu söylüyor... Tekzibin başından sonuna kadar ve Fakülte Kurulunda yaptığı konuşmalarda benî katî doktriner marxist olmakla, azgın militanlıkla suçladıktan sonra, bu defa bakıyoruz ki Amerikan ajanlığı suçlanışı çıkıyor ortaya. Yıpratmak istediği kişileri yerine ve zamanına göre türlü biçimde suçlamak Sayın Tanyol'un eski bir adettir. Yalnız aynı kişi için iki suçlama birden aynı tekzibin çerçevesinde yer alırsa, okuyunlar biraz düşünmeğe başlasınlar ve daha çok suçlayın! kişiliği üstünde olur bu düşünceler... Evet Sayın Tanyol belirttiğiniz gibi Antiemperyalistim. Amerika'nın Türkiye'deki menfaatlerine sonuna kadar karşayım ve emperyalizmle mücadelenin sonuna kadar da içinde olacağım... Ama sizin gibi dedikodularla insan yıpratmaya çalışarak değil, işbirlikçilere karşı savaşarak... Herhangi bir yabancı ülkeye gitmekten bu derece korkanlar sahibna ve satılmışlık fikrine sahip olanlardır. Ben satılmış-

gı içinde duymuyorum. Bu yüzden türlü oyunlarla burada yaptırılmayan doktoramı tamamlayabilmek üzere Fransa'ya da gidebilirim, yada eşimin halen bilimsel araştırmalar yapmakta olduğu Amerika'ya da... Dö-nüşte de eylem ve fikirlerimle ve daha da bilimsel olarak antiemperyalist savaşı içinde yer alırım. Sayın Tanyol'un tekzibinin bu son satırları son zamanlarda belli çevrelerde hakkımızda dolayan çirkin ve rezilce dedikoduların kaynağı hakkında da ipucu veriyor. Bu bakımdan kendisine teşekkür etmek isterim.

Ama, bütün bu gerçekler bir yana, sonuç olarak yine siz kazandınız Sayın Tanyol. Eğer o kürsülerini işgal etmek, orada baştan başa yanlış olduğu 5 yıl önce tesbit edilen ve tahkikat konusu olmuş iki kitabınızı okutmak, çok sevdiğiniz kelime ile «tertipler» düşünmek kazanmak sayılıyorsa, yine siz kazandınız. Hiç hatırlamak istemediğiniz 5 yıl önceki oyunun bir eşi daha oynandı. O zaman da iki yetmiş asistan, öğrenci olan bizleri de kullanarak, kürsüden uzaklaştırdınız. Eserleriniz hakkında yazdıkları 80 sahifelik kitapta itiraz edebileceğiniz bir tek nokta yoktu... O günden beri de hiç bir çalışmanızı bulunmadığından benî aynı türden bir eleştiri yapmak zevkinden de mahrum ettiniz... Yine de Kürsüde kalan siz, ayrılmak zorunda kalanlar da asistanlar oldu. Bu defa da Kürsüden ayrılan ben oluyorum. Bu düzende hep siz kazanacaksınız Sayın Tanyol, çünkü siz bu düzenin yaratıcısı ve bu düzene uygun bir kişisiniz. Ama uzun vadede kazananlar bizler, yani tekzibinizde sık sık hakaret ettiğiniz örgütler ve kişiler olacaktır...

ANT'ın 105. sayısında yayınlanan «Rektör nihayet üniversiteyi polislere işgal ettirdi!» başlıklı yazıya Cahit Tanyol adındaki bir sosyoloji profesöründen gelen tekzip, dergimizin geçen sayısında yayınlanmıştır.

BU tekzibi yayınlamayabildik... Zira, Basın Kanunu'nun tekzip hakkı ile ilgili 19. maddesi aynen şöyle demektedir: «Cevap ve düzeltme, taallük ettiği yazının cevap verene ilgili miktarından uzun olamaz.»

«REKTÖR nihayet üniversiteyi polislere işgal ettirdi!» başlıklı yazının Cahit Tanyol ile ilgili miktarı sadece 20 satırdan ibarettir. Profesörlük titrini kazandığına göre kanunun kendisine tanıdığı hakların sınırını gayet iyi bilmesi gereken Bay Tanyol, bu sınırları açıkça çiğneyerek altı mısırlı uzunlukta tam 128 satırlık bir tekziple ANT'ın sayfalarını işgal etmeğe kalkmış ve ne gariptir ki, kanunları uygulamak durumunda 5. Sulh Ceza Mahkemesi de bu kanunsuzluğa göz yumarak tekzibi aynen geçirmiştir.

EVET bu tekzibi yayınlamayabildik, zira yapacağımız itiraz sonucunda bir üst mahkemenin bu haddini bilmez tekzibi sahibinin suratına çarpacağı muhakkaktı. Ama yayınladık. Yayınladık, çünkü «profesör» titrini kazannış bu kişinin zihnîyet perişanlığını ve dil sefaletini kendi imzalı yazısından daha açık ortaya koyabilecek bir belge bulmak herhalde mümkün değildi.

BAY Tanyol, tekzibinde, yine Basın kanunu'nun tanıdığı hakları çiğneyip konu dışına çıkarak «TIP üyesi olduğu için savunmaya kalktığınız Oya Sencer'in tezi, bilmediğini bilmeyecek kadar tipik bir cehalet örneğidir. Sosyalist geçince bir derginin bu tezi savunması, ülkemizde bu kavramın nasıl korkunç ellerde sömürüldüğünün en güzel delilidir. Birbirine Amerika, Rus ajanı diye camur atan bir siyasi örgütün organından ne beklenbilir» demek küstahlığında bulunmuştur. Madem ki bulunmuştur, öyleyse bizden de layık olduğu cevabı alacaktır.

1. BİLMEDİĞİNİ bilmeyecek kadar tipik bir cehalet örneği söz konusu ise, bu herhalde Oya Sencer'in tezi değil, koskoca «profesör» titrini taşıyan bir kişinin bir dergi ile bir partiyi birbirine karıştırmasıdır. ANT bir sosyalist dergi olarak Türkiye'deki tek sosyalist partinin tabii destekleyicisidir, ama organ değildir. Organ olmadığı için de ne ANT'ın yayınları TIP'i, ne de TIP'in eylemleri ANT'ı bağlar. Profesör geçince bir kişinin bu basit gerçeğin daha farkında olmaması, ülkemizde «bilim adamı» sıfatının nasıl korkunç ellerde sömürüldüğünün en güzel delilidir. Bu bir...

2. HER siyasi örgütte olduğu gibi, TIP'te de zaman zaman bir takım çalkantılar, hatta öçüşüz çıkışlar olabilir. Ancak «solcu» geçince bir profesörün, partiye hiç ilgisiz olmayan bir olayı fırsat sayarak tek sosyalist partiye bir mahalle dedikoducusu ağzıyla saldırması, yerinin solda değil, TIP'e sabah akşam küfür kusan sağılar ve eyyamcılar cepbesinde olduğunun inkâr kabul etmez delildir. Bu iki...

3. ANT, genç asistan Oya Sencer'i, TIP üyesi olduğu için değil, gerçekten Bay Tanyol'un erişemeyeceği değerde genç bir bilimadamı olduğu için savunmuştur. Nasil ki, TIP üyesi olmadıkları halde, bir Doçent Osman Nuri Koçtürk, bir Melih Köknel ve kıyma uğrayan sayısız öğretilen de ANT tarafından en az Oya Sencer kadar savunulmaktadır. Ve Tanyol gibilerin bulunduğu üniversitelerde, partili olsun olmasın, devrimci genç bilim adamlarını Tanyol'lara rağmen savunmaya ANT devam edecektir. Bu üç...

4. BAY Tanyol'un Oya Sencer ve tezi konusundaki kendi seviyesile orantılı iddialarına ve suçlamalarına gelince, bizzat Oya Sencer kendisine yandaki sütunlarda hakettiği cevabı vermektedir. «Halk efkârı önünde bir derginin gerçekleri bozarak bu kadar pervasız yalan söylediği ne görülmüş ve ne duyulmuştur» diyen Bay Tanyol'un, halk efkârı önünde bir asistan tarafından böylesine perişan edildikten sonra öğrencilerinin karşısına yüzü kızarmadan çıkıp çıkamayacağını takdirdini de yine «halk efkârına bırakıyoruz! Bu da dört...

BÜTÜN
YURTTA
KİTAP
DAĞITIMI

GENEL DAĞITIM
NURUOSMANİYE CADDESİ
GARANTİ HAN 36. KAT 1
CAĞALOĞLU, İSTANBUL

Ant Der: 568

Bâbîâlî'de şöhretler transferi devam ediyor

Bâbîâlî'de astronomik ücretli transferler devam etmektedir. Son günlerin en sansasyonel transferi ise, yıllardan beri Milliyet'te çizen dünyaca tanınmış karikatürist Turhan Selçuk'un Yeni İstanbul'a geçmesi olmuştur. Turhan Selçuk şubat başında ihbar süresini tamamlar tamamlamaz Milliyet'ten ayrılarak Abdülcanbaz'ı ile birlikte Yeni İstanbul'a yerleşecektir.

Arka arkaya kadro ve politika değiştiren Yeni İstanbul, özellikle Turhan Aytül teknik müdürlüğe getirildikten ve kendisine olağanüstü yetkiler tanıdıktan sonra Milliyet'in tanınmış isimlerini transfer etmek üzere yoğun bir faaliyete geçmiştir. Yazı işleri müdürü seviyesindeki beş Milliyet'çiyi transfer ettikten sonra spor servisine yıldız isimli Halit Kıvanç'ı da kadrosuna almıştır. Ayrıca ikinci sayfadaki makale yazarlarından bazılarını da Milliyet'ten transfer eden Yeni İstanbul, mizanpajda da Milliyet'in çizimlerini uygulamaya başlamış, son olarak da Bâbîâlî için astronomik sayılabilecek bir ücretle Turhan Selçuk'u transfer etmiştir. Turhan Selçuk'un transferinden sonra Yeni İstanbul'un politikası itibarıyla daha sola açılacağı, hattâ İlhan Selçuk'un da fıkra yazarı olarak transferi için teğebbüsler yapıldığı söylenmektedir.

Arka arkaya Yeni İstanbul'a eleman kaybettirmesi Milliyet'i son zamanlarda bir hayli güç durumuna düşürmüştür. Nuruosmaniye Caddesindeki yeni ve modern idarehanesine taşınan Milliyet bu sarantıyı yeni bir takımı hamleler yaparak atlamağa çalışmaktadır. Bu hamlelerden biri, uzun zamandan beri yapmadığı ikramiye dağıtımına na bağvurmak olmuştur. Her hafta verdiği 5; ilaveden sonra bir de ikramiye kuponu yayınlayan Milliyet'in bu yoldan

İşte o kadar...

Bu iş olacak!
Mutlaka olacak!
Taş çatlasa olacak!
Taş çatlasa İstanbul, şu Boğaziçi köprüsüne kavuşacak!
Demagojinin hiç bir komandosu artık bu köprüyü bombalayamaz. Çünkü bıçak artık kemiğe dayandı.
Boğaziçi köprüsü yapılacaktır beyler.
Bu boğaz üstünde bir köprü mutlaka kurulacaktır beyefendiler!
Yalnız Boğaziçi Köprüsü değil, metro sebekesi de yapılacaktır.
İsrail devleti olan kaç yıl geçti bunun şurasında? Tel Aviv'de metro var yahu!

NİZAMETTİN NAZIF
(Yeni İstanbul - 11.1.1969)

çekeceği okuyucu güphesiz elit okuyucu olmayacaktır. Bu boşluğu gidermek için de Milliyet, bir süre önce fıkra yazarlığından uzaklaştırdığı Metin Tokar'e İnönü'nün 1960 sonrası dönemine ait bir tefrika yazdırmak zorunda kalmıştır. Turhan Selçuk'tan boşalan yere bir çok karikatürist aday gösterilmekte ise de, Milliyet'in günlük karikatür meselesini dışarıdan adam almadan halletmesi ve Bedri Koraman yada Altan Erbulak'a her gün karikatür çizdirmesi daha kuvvetli bir ihtimaldir.

Cumhuriyet Gazetesi aydın okuru en fazla tatmin eden istikrarlı bir gazete olmak durumunu muhafaza etmektedir. Özellikle son zamanlarda Yılmaz Çetiner'in Çin Halk Cumhuriyeti'ne girerek yaptığı röportajlar gerçekten bir gazetecilik başarısı olmuştur. Ayrıca Mehmet Barlas'ın dış politika bölümünü yönetmeğe başlamasından ve dış yorumları yapmasından beri Cumhuriyet, zaman zaman görülen bazı aykırı değerlendirmelere rağmen, Türk okurlarının dış olayları en güvenilir şekilde izleyebilecekleri tek gazete olmuştur.

Eşşekten ibret alın!

Ey karıların, kızların, kızkardeşlerini açık saçık kıyafetlerle, mini mini eteklerle erkeklerin istifadelerine sunmanın ilericilik, aydınlık, medenilik olduğunu zan ve iddia eden bigare gürük!
Dışını okşamak isteyen sahibi yere çatarak, kulağını kutur kutur yiyen eşşekle ve dışına sarkıntılıkta bulunan geyiği, (ona bu fırsatı verdiği için) dışısıyla birlikte öldüren geyikteki hassasiyetten, namus haysiyet ve şeref duygusundan, hâşır erkeklik hasletinden bir nebzecek de olsa nasibiniz yok mu?

ŞÖLE YÜKSEL ŞENLER
(Bugün - 15.1.1969)

Hürriyet Grubu'nda ise tiraj yarışını devam ettirmektedir. Erol Simavi'nin yönetimindeki Hürriyet ile ağabeyi Haldun Simavi'nin yönetimindeki Günaydın gazeteleri sansasyonel röportajlarla tiraj almağa çalışmaktadırlar. Yaşar Kemal'in İnce Memed romanının ikinci cildinin tefrika edilmesi de, Hürriyet için tiraj kamçılایıcı bir etken olmuştur.

Hürriyet Grubunun en ilgi çekici hamlesi ise, uzun süreden beri varlığını pek hissettirmeyen Yeni Gazete'ye doping yapılması olmuştur. Bir gün

Hürriyet'le beraber parasız dağıtılan Yeni Gazete ismini geniş kitlelere duyurmuş, ondan sonra da tiraj tutabilmek için bazı hamlelere girişmiştir. Ancak, son toplumsal gelişmeler karşısında Yeni Gazete'nin yaptığı solu suçlayıcı yayımlar, hitabetmek istediği aydın kitlede tepkiyle karşılanmıştır. Son günlerde Yeni Gazete'nin en ilgi çekici yanı, İstanbul Üniversitesi İlgali Konseyi Başkanı Kemal Bingölü'nün yaptığı açıklamalardır.

Sağ cenah başınında ise son zamanlarda belirli bir durgunluk vardır. Ümmetçilerin en ciletlik organı Bugün tiraj merdiveninde bir noktaya geldikten sonra duraklamıştır.

Bâbîâlîde Sabah'ı da ele geçirdikten sonra iki günlük gazeteyle birden sahip olan Mehmet Şevket Eyyi, yeni bir bina tutarak iki gazetenin idarehanelerini ve müdürlüklerini de oraya taşımıştır. Eyyi'nin bugün için en büyük problemi, bir süre önce satın alıp parça halinde depoladığı Vakıf rotatifini bir yer bulup monte edebilmektir. Ancak okurlarına hitaben yayınladığı açık mektuplarda parasızlık yüzünden bu

iş bir türlü başaramadığını söyleyen Mehmet Şevket Eyyi, şeriat ahkâmına uygun olarak karzı hasen (faizsiz borç) istemektedir. Ümmetçilerden bu parayı da toplayabilirse, Mehmet Şevket Eyyi Bâbîâlî'nin beşlibaşlı patronlarından biri haline gelecek ve kendisinin zaman zaman açıkladığı gibi günlük iki gazeteden sonra haftalık dergiler, çocuk ve kadın dergileri de yayımlayacaktır. Ancak Eyyi'nin büyük bir derdi vardır. Ümmetçi kardeşlerinden bazılarının, kendisinin bu kadar kısa zamanda zengin olmasını hazmedememeleri... Bunun için sık sık bu fitnecilere çatan yazılar yayınlamaktan kendisini alamamaktadır. Eyyi'nin bir başka derdi de, ümmetçiler camiasında İmam Hatip'çilerle kuran kursu taraftarı Süleymancılar arasındaki çekişmenin ucunun kendisine de dokunmasıdır. Bu yüzden Eyyi sık sık İmam Hatip'çilere ve Süleymancılara kur yapmak zorunda kalmaktadır.

Sağ cephede Son Havadis ile irade, hiçbir yankı yapmayan yayınlarıyla sıradan gazeteler haline gelmişlerdir. Dünya Gazetesi ise, Bedii Faik'in Tophane kabadaylarına yakasız bir usulüla kaleme aldığı fıkralarda devrimci gençlere ağız dolusu küfür ederek ilan sahiplerinin gönlünü etmeğe ve nafakasını devam ettirmeğe çalışmaktadır.

Ofset rotatif tesislerini kurduktan sonra tirajını sağlamlaştırarak Tercüman, çıplak kadın resimlerine yer vermeme âdetini bozarak Şahap Ayhan'a yeniden şehvet sahneleri çizdirmeğe başlamıştır. Din istismarını şimdilik büyük çapta Bugün ve Bâbîâlîde Sabah'a devretmiş görünen Tercüman lotarya ile ve renkli baskılarla basılı kâğıt ticaretini sürdürecektir.

Küfürname!

Ve Türkiye'nin bütün komünist yüksek tahsil yumurcağı, iki büyük şehrin densiz halinde...

Bir memleketin tehlikeli bunalımlar içinde olması demek, halk kütüphanelerinden kopmuş üniversitelerin içindeki bir avuç kızıl âlet ve edavatın şirretlikleri, saldırganlıkları demek değildir. Kızıl edepsizlik, kanlarına girdiği bir tutam köksüz piçin yarattığı sisli havayı, bütün bir memleketin bunalımı gibi gösterme oyununu ne kadar iyi oynarsa oynasın...

Seçim sahneleri maline girmiş olmak gibi, siyasi partileri LSD almış Hippy'lere çeviren kan dönmeleri... CHP'sini de, besyüz kızıl sapığın yaygarasına bakıp hükümeti istifaya davet eden Bülükbaş'ın ve benzerlerini de birdenbire bir zulu dansının raselleri içine sokuveren bu!

... tohumu kaçmış kahve sürtüğü öğrencisine kadar, birdenbire cirminden fazla yer yakan bir ateş gibi görünme çabasının ardındayatan da sadece seçimlerin yaklaşması!

BEDİİ FAİK
(Dünya - 14.1.1969)